

K. 6136

1937

1926
1962

Искусство
1932

ВСЕСВЕТ

N7

КИЕВСКИЙ

ГОРОДСКОЙ БАНК

ТЕЛЕФОНЫ:

Пред. Правления 3—90

Зам. Председат. 6—20

Секрет. Правл. 40—27

Главн. бухгал. 19—03

БАНК ПРОИЗВОДИТ ВСЕ РАЗРЕШЕННЫЕ
:: :: :: УСТАВОМ ОПЕРАЦИИ :: :: ::

ПРИЙМАЮТЬ ПЕРЕДПЛАТУ

на двохтижневий кооперативний літературно-мистецький та популярно-науковий журнал

..... КИЇВСЬКЕ ТОВАРИСТВО
СІЛЬСЬКО - ГОСПОДАРСЬКОГО КРЕДИТУ

„СЕЛЬБАНК“

Київ, вул. Воровського (б. Хрещатик), 8-а.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ

короткотермінові до одного року та довготермінові — до п'яти років через оснівні сільсько-господарсько-кредитові товариства окремим селянам—членам цих товариств, сільсько-господарським колективам, спеціальним сільсько-господарським товариствам, земгромадам, Т. В. Д. та іншим кооперативним і громадським організаціям. Кооперативні союзи та державні установи, що зв'язані з сільським господарством, кредитуються безпосередньо в Сельбанкові.

СЕЛЬБАНК ПРИЙМАЄ ВКЛАДКИ

на строк, умовні, до вимоги та на біжучий рахунок, на суму від одного карб.

ПРОВАДИТЬ

переказові, інкасові, комісові та інші банкові операції.

Має кореспондентів у всіх значних містах СРСР.

ВИЙШЛО ПЕРШЕ ЧИСЛО ЖУРНАЛУ

БАНК ПРОИЗВОДИТ ВСЕ РАЗРЕШЕННЫЕ
:: :: :: УСТАВОМ ОПЕРАЦИИ :: :: ::

ПРОВАДИТЬ

переказові, інкасові, комісові та інші
банкові операції.

Має кореспондентів у всіх значних містах СРСР.

ПРИЙМАЮТЬ ПЕРЕДПЛАТУ

на двотижневий кооперативний
літературно-мистецький та
популярно-науковий журнал

„НОВУ ГРОМАДУ“

(Видає Всеукраїнська книготорговельна та видавнича спілка
„Книгоспілка“, за відповідальною редакцією А. Е. Геттлера,
при найближчій участі Е. П. Варавва та В. М. Радлова).

НОВА ГРОМАДА

Найдешевший на Україні популярний журнал для села
Обслуговує всю, як є, кооперацію силою добрих порад
В кожній книжці журналу—свіжа літературна новина
Автори журналу ступають у такт із сучасним життям
Головну увагу все звертає на сільське господарство
Радить,—обстоює в коопроботі громадський характер
Обмірковує, як збутись приватно-господарських послуг
Містить силу ілюстрацій буднів нашого нового села
Акуратно нотує всі нові здобутки науки та знання
Доглядає, щоб не тратилось марно кооперативне добро
Адресу „Нової Громади“ хай знає кожний громадянин

НОВА ГРОМАДА

Харків, Горяїновський пр., № 2.

НА ЦІЛИЙ РІК (24 №№ багато-ілюстров. журналу по
32 стор. велик. форм.) 5 крб. На півроку (12 №№)
2 крб. 75 коп. На 3 місяці (6 №№) 1 крб. 50 коп.

За 7 крб. на рік кожний передплатник одержує 24 №№
„Нової Громади“ й на 3 крб. книжок на власний вибір,
із каталогів Книгоспілки, що їх буде розіслано всім
передплатникам БЕЗПЛАТНО.

ВИЙШЛО ПЕРШЕ ЧИСЛО ЖУРНАЛУ

„СІЛЬСЬКИЙ ТЕАТР“

Місячник відділу мистецтв УПО, присвя-
чений виключно художній роботі на селі.
Журнал містить матеріали до роботи
драматичних, хорових і інших художніх
гуртків, сельбудів та хат-читалень:
**П'єси, інсценівки, живі газети,
ноти, фейлетони, вірші і т. инш.**
а також вказівки з методики та
техніки сільського мистецтва.

У ПЕРШОМУ № П'ЄСА на 4 ДП
М. КРАВЧЕНКА та Я. МОГИЛИ

„ПЕРШІ ХОРОБРІ“

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ УПОВНОВАЖЕНІ,
КОНТОРИ ТА ФІЛІАЛИ ВИДАВНИЦТВА

„РАДЯНСЬКЕ СЕЛО“. Головна контора В-ва „Радянське Село“ Харків, Пушкінська вул. № 24.

Ціна окремого номера 30 коп.

ВСЕСВІТ

ШУМСЬКОГО О.
КАСЯНЕНКА Е.

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

№ 7 (30) 15 квітня 1926 р.
Він видання II-й.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ДВОХТИЖНЕВИК

Харків, вул. Лібкнехта, № 11.
Тел. № 34-76.

ВІДКРИТТЯ ПОВІТРЯНИХ СПОЛУЧЕНЬ НА УКРАЇНІ

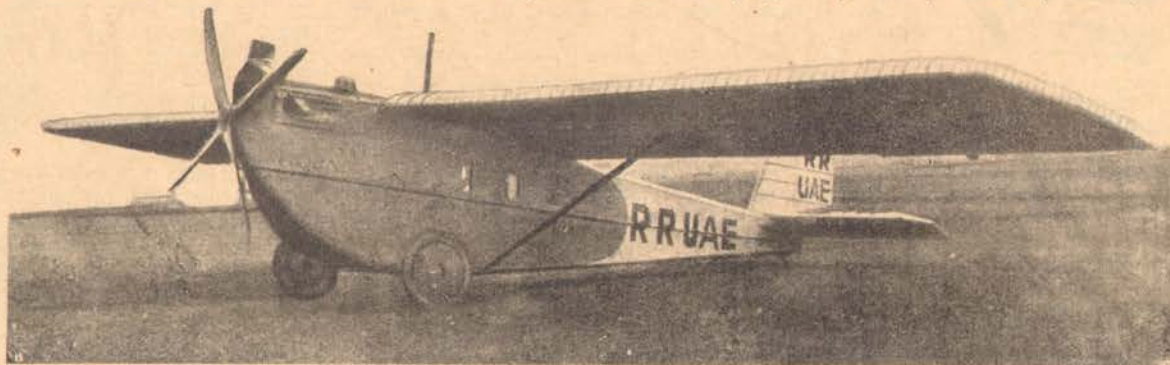
В цьому сезоні Укрповітрошлях все ширше розгортає свою роботу, створюючи нові аероплани для сполучення на Україні.

У 1925 року Укрповітрошлях збудував горожанський ангар, що є нині одним з найкращих в СРСР і визнається за типовий. Потрібна кількість матеріалів для аеросполучення нині зовсім забезпечена, є й добрий технічний персонал. Після довгої зимової перерви цими місяцями Укрповітрошлях знову відкриває аеросполучення на Україні.

Так з 5-го травня відкриваються поштово-пасажирські лінії: Харків — Москва, протягом 10 днів, Баку — Тифліс, протягом 10 днів, та Харків — Ростов — Мінеральні Води. На цих лініях повітряне сполучення здійснюється кожного дня на обидва кінці за кожні 10 днів. Сполучення між Харківом і Москвою (що теж відкриється 5-го травня) здійснюється двічі на тиждень.

В червні ще відкривається лінія Хар-

ків — Тегеран на аеропланах, і на гідропланах: Одеса — Севастопіль — Костянтинопіль та Євпаторія — Севастопіль — Ялта. А 1928 року ще більше поширюючи свою повітряну сітку Повітрошлях України гадає

Самольот „Комета II“.

владштувати ще повітряний зв'язок з Західною Європою. На наших малюнках:

Метальовий самольот на 6 місць фірми Дорн'є,

...в 5-го травня відкриваються по-
...шляхи: Харків — Москва, протягом
...авіастр., Баку — Тифліс, протягом
...ном та Харків—Ростов—Мінеральні
... По цих лініях повітряне сполучення
...можного дня на обидва кінці за
...ти тижні. Сполучення між Харківом
...втом (що теж відкриється 5-го травня)
...два рази на тиждень.

В червні ще відкривається лінія Хар-

...Одеса, для
...замовлено
...кордоном 5 по-
...пасажир-
...дітаків.

Надалі Укр-
...авіастроях
...прокласти
...шляхи
...Туреччини,
...Парізі (куди в
...році відбу-
...пробні
...роботи) та
...сполучення
...поблизу Чор-
... моря. Так,
...року Укпо-

Самольот „Комета II“.

влаштувати ще
повітряний зв'язок
з Західною Евро-
пою. На наших
малюнках:

Металевий са-
мольот на 6 місць
фірми Дорн'є,
типу „Комета II“ в
260 кінських сил,
швидкість його
120 кілометрів на го-
дину. Один з ше-
сти, що їх було
замовлено за кор-
доном на кошти
робітників Украї-
ни. Ці самолёти

Самольот „Комета III“.

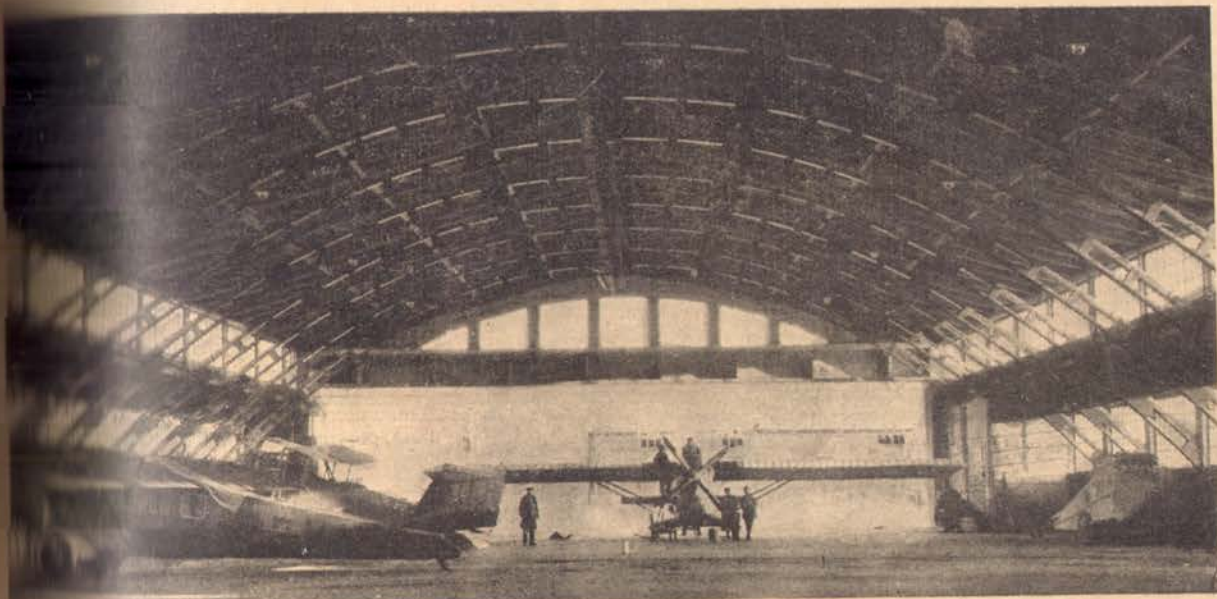
цього сезону буде використано для
повітряного сполучення між Харківом
і Одесою та Харківом і Києвом

Самольоти „Комета III“ мають 8 та
10 місць, 1925 року працювали по
лінії Москва—Харків та Харків—
Ростов. Ці самолёти з 5-го травня
працюватимуть по лінії Харків—
Москва та Харків—Ростов—Міне-
ральні Води.

Горожанський ангар збудований в
Харкові 1923 року. Конструкція ангару
дивує своєю легкістю.

Особливо цікаві його ворота, що
піднімаються за допомогою електро-
мотора за півтори хвилини.

Цей ангар збудовано за проектом
інж. Айнгорна і визнано типовим горо-
жанським ангаром.

Горожанський ангар.

Сповідання

без
Мордні!

I.

У вікні гостинниці „Норвегія“ ще горіло сонце, коли торговка Ганна Рижкина, закотивши манаття, гукнула до підвалу сусідки:

— На! Ось тобі, сукина доч, твоя центральна рада!

Невідомо на яку відповідь сподівалась після цього Рижкина, але факт, що межі ними відбувся в такий спосіб диспут: „Хто кращий—Деникін, чи Центральна Рада?“—зацікавив сам-собой опецькуватого Жигалка.

— Рома,—сказав Жигалко, салдат сотні генерала Бредова—скоріше до вікна, от де цирковий номер!

Та Рома, Роман Кравчина,—звіркуватий, довготелесий хлопець з покарбованим носом, з плечима, мов присішки два добрі,—не схотів підводитися із зайлозеної канапи, де він лежав у задумі майже з ранку до полудня.

— Знову лаються?—попитав він, цвіркнувши слиною на підлогу, Жигалка. І мляво:

— Цю рижку суку (вона-ж лящить, правда?) хтось колись пристрелить... От в'длива!

— Ех,—покрутив головою Жигалко,—ти пропустив такий номер, брат, що його рідко можна побачити!..

— Ти за чека стоїш? За комуну з жидами? Не-е, доволно руськими командувати!

Це вже Рижкина віяла свої докори десь на веранді, бо слова лящали прямо в шибки „Норвегії“.

— Зачини, Яша, вікно, хай не смердить вона своїм голосом!—гукнув жартома Кравчина та—не чекаючи коли той зачинить—сам зачинив; далі він вийшов до коридору, глянув бистрими очима на обидва боки, а двері кімнати взяв на заціпку.

Жигалко стояв здивований.

— Яша, ти мій друг, правда?—запитав не по звичайному Кравчина.

— Ти дурак,—одказав той:—а хто-ж я для тебе—сука може рижка, чи що? Я не розумію... Для чого ти заціпнув двері?

— Діло, Яша, смертне... І Кравчина пильно-пильно подивився у вічі товариша, що сховався з ним у бредівській сотні всю правобережну Україну...

...Ти мене добре знаєш,—продовжував він: я не продаю людей, як ота, що гавкає під вікном, а служу так... Тобі от програма Махна не понаравилась, а в мене інші гріхи, але діло не в цьому...

— Програма?! Згорить він з програмою: раз, розумієш, дозволив грабить шість часів одно містечко, а невспіли присупити—кінчай: ніякої програми в його немає!—випалив, не чекаючи кінця Романового слова,

через бильце канапи, слухав.

— На, подивись на цю сорочку—чорна, циганська? А треба щоб вона була біла... Все. Кравчина розстебнув англійську гімнастюрку і показав разом із жовто-сірою сорочкою великі, волосаті груди, казав:

— Треба нам, Яша, почиститися... У мене сьогодні цілий день з думки не сходить отой магазин готового на Катерининській вулиці... Бачив?..

Жигалко засміявся.. Так, він бачив, але Кравчина здурів—це-ж через один квартал од штабу!

А на його сумніви—Романові слова:

— Тебе лякає штаб?.. Чудак, їй-бо! Це краще для операції... А я не можу всидіти, пальці просто крутить, застрело когось, коли не зробимо діла... Ти тільки вислухай,—треба-ж небагато...

І він розумно, з точністю математика, врахувавши найдрібніші деталі операції, вивів перед очі Жигалкові не тільки план, він переконав його, що треба, нарешті, піти до бані в білих сорочках, що треба пити води з землі, бо-ж Кравчині з Жигалком ніяка програма—згорить вона!—не ляже...

— Я піду, в Махна трудніші діла були,—захоплено сказав Жигалко, жаль тільки мені, що розстріляють нас, як плюнуть раз, Рома...

Кравчина мовчки поставив гранату на стіл й туго по військовому підперезався ремінем, засміявся:

— А коли товариші, наприклад, застукують нас у „Норвегії“, думаєш, цілувати будуть?..

— Ша, голосую...

Це була ще звичка в Жигалка з фронту погоджуватись таким чином.

— А тепер,—хижо моргнувши бровами, закінчив Рома:—чепай погони офіцерські, сідай на останні на візника та рівно-п'ять—під до готового... я буду на місці. Голосуєш?!

Жигалко, тримаючи в руці офіцерські погони з трьома зірками в лених доріжках, ще раз сказав „голосує“, й нервово скинув на шинелю.

— Це кращий номер, як Рижкина показувала!.. Тільки...

Він не скінчив фрази, коли хтось постукав обережно до кімнати. Кравчина незадоволено скинув з гачка заціпку, а тоді вже просунув й голова хазяїна „Норвегії“—маленького, рижого єврея, з переливчастими очима:

— Вам чай, господа, не нужно?—тихо сказав він.

Яша глянув на його так, як повинен був дивитися салдат бредівської сотні, косо:

— Що? А, чай... Мабуть так, що... голосую за чай!..

Гр. Косинка.

Жигалка. І мляво:
 — Цю рижку суку (вона-ж лящить, правда?) хтось колись пристрелить... От в'їдлива!
 — Ех,—покрутив головою Жигалко,—ти пропустив такий номер, брат, що його рідко можна побачити!..
 — Ти за чека стоїш? За комуну з жидами? Не-е, доволно руськими командувати!
 Це вже Рижкина віяла свої докори десь на веранді, бо слова лящали прямо в шибки „Норвегі“
 — Зачини, Яша, вікно, хай не смердить вона своїм голосом!—гукнув жартома Кравчина та—не чекаючи коли той зачинить—сам зачинив; далі він вийшов до коридору, глянув бистрими очима на обидва боки, а двері кімнати взяв на заціпку.
 Жигалко стояв здивований.
 — Яша, ти мій друг, правда?—запитав не по звичайному Кравчина.
 — Ти дурак,—одказав той:—а хто-ж я для тебе—сука може рижка, чи що? Я не розумію... Для чого ти заціпнув двері?
 — Діло, Яша, смертне... І Кравчина пильно-пильно подивився у вічі товариша, що сховався з ним у бредівській сотні всю правобережну Україну...
 ...Ти мене добре знаєш,—продовжував він: я не продаю людей, як ота, що гавкає під вікном, а служу так... Тобі от програма Махна не понаравилась, а в мене інші гріхи, але діло не в цьому...
 — Програма?! Згорить він з програмою: раз, розумієш, дозволив грабити шість часів одно містечко, а невспіли приступити—кінчай: ніякої програми в його немає!—випалив, не чекаючи кінця Романового слова, Жигалко.
 — Ну, от,—серйозно пропустивши Жигалкові слова, казав знову Роман: „програма, кажу, не важна, а факт, факт—о-це все! Зайняли ми цей пархатий городок—дай, значить, поласувати, а тут—офіцери роми з винами п'ють, а ми два тижні сорочки нової не бачили... Хіба це програма?.. Жигалкові так припали к серцю слова ці, що він мимоволі аж перегнувся

не лиже...
 — Я піду, в Махна трудніші діла були,—захоплено сказав Жигалко, жаль тільки мені, що розстріляють нас, як плюнуть раз, Рома...
 Кравчина мовчки поставив гранату на стіл й туго по військовому підперезався ремінем, засміявся:
 — А коли товариші, наприклад, застукують нас у „Норвегі“, думаєш, цілувати будуть?..
 — Ша, голосую...
 Це була ще звичка в Жигалка з фронту погоджуватись таким чином.
 — А тепер,—хижо моргнувши бровами, закінчив Рома:—чепи погони офіцерські, сідай на останні на візника та рівно—п'ять—до готового... я буду на місці. Голосуєш?!
 Жигалко, тримаючи в руці офіцерські погони з трьома зірками на лених доріжках, ще раз сказав „голосую“, й нервово скинув на шинелю.
 — Це краший номер, як Рижкина показувала!.. Тільки...
 Він не скінчив фрази, коли хтось постукав обережно до дверей. Кравчина незадоволено скинув з гачка заціпку, а тоді вже просунув й голова хазяїна „Норвегі“—маленького, рижого єврея, з переливчаними очима:
 — Вам чай, господа, не нужно?—тихо сказав він.
 Яша глянув на його так, як повинен був дивитися салдат бредівській сотні, косо:
 — Що? А, чай... Мабуть так, що... голосую за чай!..
 Але Кравчина не звик до чаю, бо в них, на Херсонщині, не п'ють чаю, його долюблюють, а йому-ж ще раз треба побачити все на місці, засидіти до штабу, сьогодні може бути дощ, а головне, зіпсувала йому смак лосом апетит Рижкина...
 Він струнким салдатом, з погордою навіть на сміття, що летіло з його базару, пішов, сірий, як і небесня даль, до центру міста.

II.

Коло штабу, куди прийшов Кравчина, на цей раз не було крику. Варшавський юнкер, мов той снігир, чепурився, ніщо він побідно поставив до щербатих стін готелю (місце штабу), а сам очима оті крикливі тіні вулиці, що голосно хвалили вітер:

— Ах, вітер який!

Але вітрові сьогодні, видно зовсім не цікаво було слухати компліменти, бо він був сердитий, бо струснув кашкетом, так, що в старого аж сльози листочків котились...

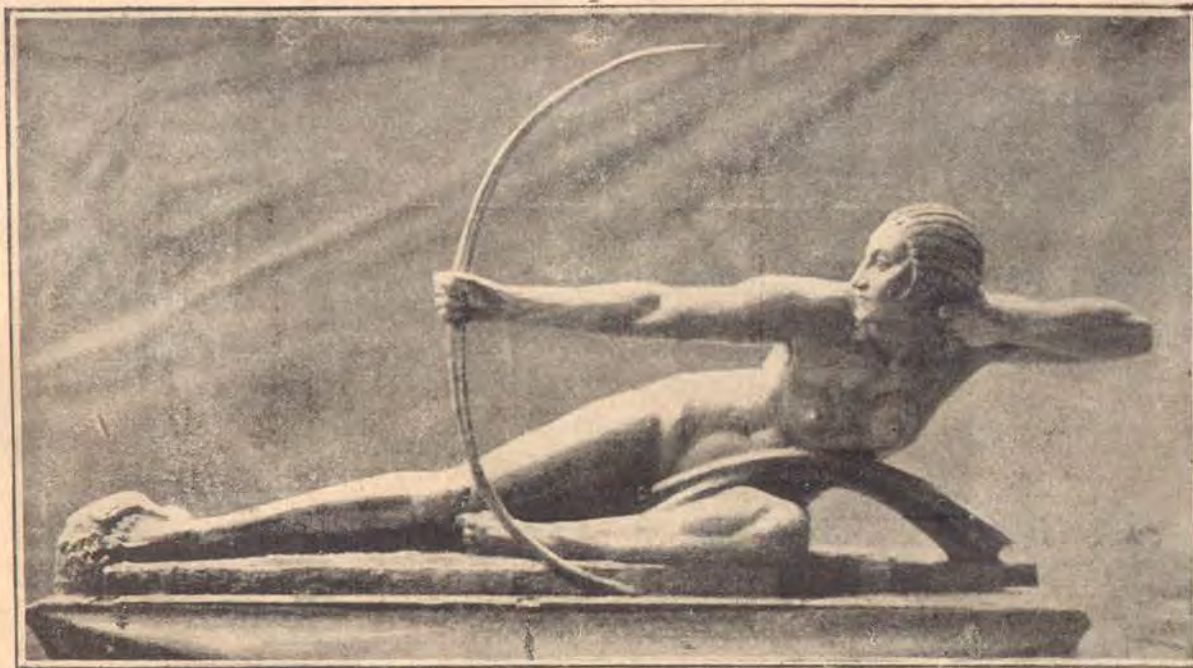
— Осінь скоро,—це Кравчина говорив, а той поспішно, взявши рушницю, зарпортував:

— Да, да... Вам кого нужно?

— Капітана Рилова.

— В штабе нет.. Да, осень... Кравчина ліниво подивився на ставну постать Рилова, хотів щось запитати, але—здавши йому—нічого цікавого не скаже це карбоване лице, не заспокоїть його жести, кера, що доведеться скоро залишити місто що...
 — Так... Кравчина хвилину подумав, а потім знову:

— Так... Ну, до-свіданія! Це він сказав уже нарешне, засміявшись ледве помітною посмішкою й пішов, весело під

Модерністичне французьке мистецтво. «Амазонка з луком», вилита з оливо, на виставці в Тюльєрі

Модерністичне французьке мистецтво.

—Рома, не стріляй жінчину!—божевільно крикнув Жигалко, впізнавши Рижкіну в магазині; на крик повернули голови покупці—обличчя чоловіків були серйозні, а в жінок перелякано-здивовані, але не дав їм до пам'яті Кравчина прийти, зубами скригнув:

— Під прилавок залазь, в бога веру...

А коли хозяйський син молодий реаліст Фінкельштейн, хотів з магазину на чорний проскочити, тоді Кравчина просто сказав:

— Я не буду вбивати одного, а рознесу гранатою всіх...

Рижкіна, кумедно підбираючи спідницю, перша залізла під прилавок. У старого Фінкельштейна трусилися ноги, коли Жигалко вкидав до мішка гинзбурські кальсони, але він спромігся запитати:

— Разве вам, гаспадин-офіцер, так много кальсон нужно?...

— Не безпокойся,—відповів йому Кравчина,— тобі переміна зостанеться! —і підійшов спокійно, як чай до столу пити в „Норвегії“, до каси: мало грошей, револьвери показав ще й зуби білі-білі,—тоді блискача від матері та жирна рука старого Фінкельштейна із-за пазухи рещту подала Романові... Чемно подякував.

Операцію було скінчено. До вуха Кравчини долетіли з надвору бадьорі поклики візника на «гражданку» —це від'їздив Жигалко, бубоніла по старечому Катерининська та ще свиснуло десь у темряву три-чотири постріли, коли він, тримаючи в руці револьвера, шугнув, мов степовий кінч рознузданий, в глухі переулки базару...

— Бандіти, бандіти!... Спасайте! кричав до здивованої темряви Фінкельштейн молодий, але юнкер, що мав закінчити свою варту коло ш абу, добре знав звичаї армії генерала Бредова:

— Жіда давлять где-то,—нервово промовив він, і підняв на руку рушницю.

А вулиця, зачувши постріли, злякано стукала віконниці, і спускала штори крамниць; прохожі тікали, роблячи вигляд при зустрічі з військовими, що їх лякає дрібний, осінній дощ.

— В чом дело?!—питав хтось хрипко коло штабу, але відповіді не було.

Минуло три дні. Жигалко з Кравчиною поверталися пізнього вечора з бані, попалюючи папириси „Білого орла“. Приємна млюсть лоскотала хлопців—випили-ж бо вони дві пляшки вина найкращого, мали ще вдруге пізніше—випити з дівчатками—мріялося так... А Кравчина не втерпів:

— Хороша білизна, спасибі старому,—сказав він весело до сентиментальних каштанів на Катерининській вулиці...

— Хороша,—погодився Жигалко,— „але слід“, додавив він,— „після бані поголитися акуратно“.

Нічого проти такої пропозиції не мав Роман: — „Хе, поголитися? Можна“.

Людина, на його думку, коли підголиться, мов те великодне яйце, що ним умивався був колись Роман на хуторі...

Дивно тільки Кравчині: охоронників по місту з білими нарукавниками, як посіяв хто: гімназисти, реалісти... Рушницю правильно не вмів взяти,

...вони, як рік готелю. Він був задоволений. Капітана Рилова в штабі нема... як гаразд буде, бо-ж відомо всім, що коли Рилов нікого не б'є в штабі, тоді гуляє...

Вот рожа в етого хохла—умрі, хуже зверя не сицеш!—подумав... пожалкувавши, що така гарна фраза так марно пропала: ех, кільки... могли сміятися з цього ота, з вулиці—«ах вітер який!...»

Модерністичне французьке мистецтво.

... за рік готелю. Він був задоволений. Капітана Рилова в штабі нема
... гаразд буде, бо-ж відомо всім, що коли Рилов нікого не б'є в штабі,
... гуляє...

Вот рожа в етого хохла—умрі, хуже зверя не сищеш!—подумав
... пожалкувавши, що така гарна фраза так марно пропала: ех, кільки-
... хвилини могла сміятися з цього ота, з вулиці—сах вітер який!...

... треба було вартувати. Тоді юнкер, наче сонце було в його чоті
... збилося йти в ногу, сурово глянув на захід сонця, і на його злість
... з'явилася серед двору ворона, копирсаючи носом свіжий кінський
... шмід.

Так... Ну, до-свіданія!—Перекривив юнкер Кравчину:

Вот ещо мова ефіопская...

... він уже шостий раз підводив очі до стрілок годинника в магазині, де
... написано традиційне «точное время», але ще був не час, а коли так,
... вдале оглянув набой револьвера, перевірів патрони в рушниці, і про-
... очима дві пари з п'яними офіцерами, почав ходити од стовпа до
... стовпа, приказуючи майже в голос слова: «Яша, Яша, господін поруч-чк!»...

... і смівся... Вулиця була не знайома Кравчині, правда, й саме місто
... бачив перший раз за своє життя, та воно й на мапу тільки через
... двоє попало...

Паршиве місто: пахне махоркою, славиться калюжами,—подумав
... юнкер.

А в цю хвилину із-за рогу, де метлявся змокрілий трьохкольниковий
... юнкер, де залишився юнкер, мов снігир, вилетів у кубанській, денікінській
... шапці, на гнідих конях—Жигалко.

Пора,—мовив Кравчина та, спокійно, козирнувши при зустрічі яко-
... го офіцерові, підійшов до магазину.

Жигалко жваво відповів, як і слід молодому офіцерові, на привітання
... Кравчини, смикнув чомусь кінчик башлика на плечах і трохи схвильований,
... змовив купувати білизну...

... Кравчина залишився хвилин зо-три на дворі:—«хай приглянеться до
... товару»,—подумав він, нервово засміявшись.

Звинить, що питаю,—звернувся до Романа візник:—це ваш командір,
... на ге ройський видно, парень...

Умгу... Ти краще проїдь, земляк, щоб дорогу не застувать, за стовп.
... Можна й за стовпом... Війо, гражданка!—смикнув візник борознього
... коня крути хвостом помалу,—осінь на носі...

... Але не чув був Кравчина ніжності візникової до коней, не дослу-
... шавши, він стукнув черевиками французькими, три пальці до кубанки при-
... став занімів: ніколи не ждав Роман, що на метке свсе око, аж тринадцять
... покупців у магазині буде!...

Подожді,—сказав йому по-планові Жигалко, кальсони гинзбурзькі
... продаючи:—подожді, покупки возьмош...

Не в спів Кравчина «слушаюсь» вимовити, як на церемонію,—коли він
... товаришові відавав,—піднявши кошика в руці, радісними, зеленими
... очима, вдивлялась якась пані огрядна...

Минуло три дні. Жигалко з Кравчиною поверталися пізнього вечора
з бані, попалюючи папириси «Білого орла». Приємна млюсть лоскотала
хлопців—випили-ж бо вони дві пляшки вина найкращого, мали ще вдруге
пізніше—випити з дівчатками—мріялося так... А Кравчина не втерпів:

—Хороша білизна, спасибі старому,—сказав він весело до сентимен-
тальних каштанів на Катерининській вулиці...

—Хороша,—погодився Жигалко,—але слід", додавив він,—«після бані
поголитися акуратно».

Нічого проти такої пропозиції не мав Роман:—«Хе, поголитися?
Можна».

Людина, на його думку, коли підголиться, мов те великодне яйце, що
ним умивався був колись Роман на хуторі...

Дивно тільки Кравчині: охоронників по місту з білими нарукавниками,
як посіяв хто: гімназисти, реалісти... Рушниці правильно не вміє взяти,

Обидві скульптури виліті з олива.

Павільон СРСР на весняному Ляйпцигському ярмаркові.

І. Е. Дерфнер, виключений з Чеської соц.-дем. партії за прихильність до СРСР.

Кімната павільону СРСР на Ляйпцигському ярмаркові.

а ходить так, наче він з патронами воював — не любить таких Кравчина. до смерти не любить!

— Зайдемо, Роман, до цього манькюра нещасного, — перепинив думку Романові Жигалко, пальцем тикаючи в розбиту вітрину голярні: — „світиться — голять“.

— Сьогодні Яша, коли не підголять нас товариші — все можна...

Жигалко:

— Дай руку, друг!

Роман подав руку товаришові на порозі голярні, підморгнувши обережно: „ша, мовляв, не треба зарічаними бути“ і вони зайшли, дзенькаючи новими шпорами, до голярні.

— Холодно стає, — сказав Кравчина (він забув вітатися давно), — холодно... Так, а нас підголить нужно... Тільки ви, господин парикмахер, горлянки не переріжте, хорошо?..

Голяр винувато посміхнувся.

— Нет, в меня такого случая нікогда ещю не било! — Привітно, влєсливо поклонившись, відповів він, хутко насипаючи порошок до мильниці.

В голярні було порожньо; Жигалко, поставивши в куток рушницю, витяг мовчки папириси, сів на потерте крісло й довго роздивлявся малюнок орла на коробці — кунав: він таки більше випив, — рішав Жигалко, — а ніж треба, їй-бо, більше!

— Пархатий у вас городок, — оглянувши сірі

— Это, господін-офіцер, бандит! — закричав Фінкельштейн, показуючи пальцем на Жигалка.

— Хата, — рішив той, зразу зробившись твердим і впустив додолу коробку з папіросами: — „отак пався по-дурному, а Рома“...

Жигалкові не було часу думати про Рому, коли носом справді блищало дуло револьвера, а стіну Фінкельштейн захоплюючи оповідав офіцерові про

скучу операцію двох в його крамниці, де гинзбурзькі кальсони, де свідки, — для фасону, для газети. — подумав обеззброєний Жигалко, — да кулю...

Він тихо, зажурено ступав у грузьку дорогу вулиць міста К., обізвався кризь кишеню шинелі, й там, згадував, були оті гинзбурзькі — згадував вони! — підштаники, що смерть йому, Жигалкові, до світа ще дадуть.

Було пізно. Місто давно вже спало, а сонними вулицями, мов діти граючись у війну, бігала охорона з гімназистів; вони, з білими нарукниками, підбігали до процесії з чотирьох, серйозно розмовляли, оточили офіцера, а потім, козирунувши на військовий стрій, зникали в тумані мов сонні тіні вулиці...

Процесія мовчки підходила до штабу. Очі, як помітив ще здалеку офіцер, горіли по-звичайному: велика заря — колишня вітальня готелю — світилася, як давно колись, ще нечужим офіцеровому, в соборі, коло готелю конюшені. Двері, відкриті, вказували на вхід, який

а ходити так, наче він з патронами воював— не любите таких Кравчина, до смерті не любите!

— Зайдемо, Роман, до цього **манькюра** нещасного,— перепинив думку Романові Жигалко, пальцем тикаючи в розбиту вітрину голярні:— „світиться—голять“.

— Сьогодні Яша, коли не підголять нас **товариші**—все можна...

Жигалко:

— Дай руку, друг!

Роман подав руку товаришові на порозі голярні, підморгнувши обережно: „ша, мовляв, не треба зарічаними бути“ і вони зайшли, дзенькаючи новими шпорами, до голярні.

— Холодно стає,—сказав Кравчина (він забув вітатися давно),— холодно... Так, а нас підголити нужно... Тільки ви, господин парикмахер, голярники не переріжте, хорошо?..

Голяр винувато посміхнувся.

— Нет, в меня такого случая нікогда ещю не било!—Привітно, вслів поклонившись, відповів він, хутко насилаючи порошок до мильниці.

В голярні було порожньо; Жигалко, поставивши в куток рушницю, витяг мовчки папириси, сів на потерте крісло й довго роздивлявся малюнок орла на коробці—куняв: він таки більше випив,—рішав Жигалко,—а ніж треба, їй-бо, більше!

— Пархатий у вас городок,—оглянувши сірі стіни голярні, мовив Кравчина, а на його слова голяр-еврей злякано:

— Нет, ето под осінь так... Я не только здесь работаю, раньше, например, в Кіеве три года... І він піднявши в руці бритву хотів, видно, розказати ще про свою голярню в Київі, та Кравчина, стрівожений чимось, незадоволено перервав його запал:

— Голи...

Тоді бритва, вигострена справді так, щоб відповідати своїй назві, тихо спустилась в руці єврея на Романове обличчя...

— Там, пожалуста, прищика не скосить,—м'якішим голосом вимовив клієнт, але голяр кинув йому звичайне заспокоєння та вдруге намазав обличчя милом.

— Ви работаете, здравствуйте,—це ще за дверима голярні промовив хтось старечим баском, потім зняв на порозі сибірську шапку—вклонився, а Жигалко майже скрикнув глухо—тю!—присів: так, це був старий Фінкельштейн, білизна якого так приємно лоскотала Жигалкове тіло...

Фінкельштейн, здавалось, затулив своїм широким тілом двері, на його обличчі разом з переляком з'явилися раптом якась рішучість, більше радість, така радість, що зривається до крику.

— Пізнав, ясно як дим—пізнав,—рішив схвилюваний Жигалко.

— Ізвініте...—почав Фінкельштейн, до дверей простуючи, але голяр запобігливо, кинувши голити Романа, заукав:

— Ну, зачем вам беспокоиться?... Одну минутку, Арон Мойсеевич, только одну минутку... я сію минутку...

Дверима, що вели до спальні голяревої, хтось стукнув, здивований він повернувся до стільця, де сидів був Роман, але там лежала лише вимазана в мило салфетка, а сам клієнт зник, мов дух, невідомо куди; голяр не вспів скрикнути,—не розуміючи в чому річ,—як на порозі з'явилась постаць невідомого офіцера:

— Прощу побріть...

І. Е. Дерфнер, виключений з Чеської соц. дем. партії за прихильність до СРСР.

Радник Повноважного Представництва ССРР в Чехословаччині від України тов. Н. М. Калюжний.

— Ето, господин-офіцер, бандит!—закричав Фінкельштейн, показуючи пальцем на Жигалку.

— Хата,—рішив той, зразу зробившись тише і впустив додолу коробку з папіросами:—„отався пався по-дурному, а Рома*...“

Жигалкові не було часу думати про Рому, ким носом справді блищало дуло револьвера, а Фінкельштейн захоплено оповідав офіцерові про

скучу операцію двох в його крамниці, де гинзбурзькі кальсоні, де свідки...
— Для фасону, для газети. — подумав обеззброєний Жигалко, — кулю...

Він тихо, зажурено ступав у грузьку дорогу вулиць міста К., лапав крізь кишеню шинелі, й там, згадував, були оті гинзбурзькі... вони!—підштаники, що смерть йому, Жигалкові, до світа ще дадуть...

Було пізно. Місто давно вже спало, а сонними вулицями, мов дитя граючись у війну, бігала охорона з гімназистів; вони, з білими наметниками, підбігали до процесії з чотирьох, серйозно розмовляли, оточуючи офіцера, а потім, козирнувши на військовий стрій, зникали в тумані мов сонні тіні вулиці...

Процесія мовчки підходила до штабу. Фінкельштейн, як помітив ще здалеку офіцера, гордо по-звичайному: велика заря—колишня вітраж готелю—світилася, як давно колись, ще нечуждими офіцеровому, в соборі, коло готелю колись навіть фаєтон генерала (офіцер зупинився осмикуючи шинелю) та вікна тремтіли з ревно з ухвального, п'яного...

— Гуляють,—радісно подумав офіцер, мов щось вартовому, а сам, кланяючись на всі боки, не пішов—побіг до залі. Коло дверей зупинився.

— Капітан Рілов єсть? Кто дежурний офіцер?

— Там,—спустивши додолу очі відповів йому той солдат.

... — За Русь, за гаспод-офіцеров, гаспод-офіцера я поднімаю...

— За вас, Валерія Николаевна, за руську жінчину, за...

— Как міне неприятно всьо ето,—завважує Фінкельштейн, глянувши на лютого Жигалку. Він сказав до нього:

— Ви думаете я заявлял? Нет, я встретил вас случайно, ну, а мне—сделайте себе так—так, ну, я...

— Мовчи, бо вдару!—гукнув Жигалко, ввірився:—я бачив твої підштаники, га?

— Бачив, питаю?

— Ти-што-ж,—кинув до єврея, співчужливо Жигалкові, вартовий:—„бандитом человека лаїш, гад“?

Голяр злякано й образливо забалакав до старого по-єврейськи, але його грубо перервав солдат.

— Не гергай тут, говори по-руські!..

Єврей замовкливо, а на порозі, виставивши ногу вперед, із срібним пояском навкруги товстим стану, стояв офіцер.

— Жігалка,—сухо, з призиством сказав старий офіцер Фінкельштейн.

— Так точно, господин офіцер!—гукнув з якимось диким поривом Яша Жигалко, ставши струнко так, що тремтіли ноги.

— Грабіл, сволочч?..

— Лож, господин-офіцер!

— Жід, свідетелі єсть?—ще з більшим призиством, з ненавистю запитав офіцер Фінкельштейн. Але старий, перелякавшись такої зустрічі в штабі, не міг підвестися з дубової лави, сидів мов прикутий.

Свідетелі, гаварю, — встать нужно, морда паршівая, — когда гаваріт тебе есть в тебя свидетелі?!..

Я могу, гасподін-офіцер, доставіть... тихо проказав Фінкельштейн, офіцер уже його не слухав: його око спинилось на голяровому халаті: Ти что скажеш?!

Я вас сегодня бріл...

Офіцер оскальнувся посмішкою, а коли в залі залунали слова: «за Николаевну» — незадоволено залишив допитувати й пішов до залі.

Вітальні мимом своєї волі до дверей: так, там, за дверима питроси, стояв з рушницею Кравчина, готовий на все відморгнув Ящі мовлячи, а він не спускав очей зі свідетелів... Це вже була не більша, а ніж варті в буряцькі кальсоні!

Тоді так, — глухо казав вартового Роман: — «всігвартери, невинного чоловічка не можна робити»...

А ми низько-низько насували до кубанку, а коли вартового офіцер знову з'явився на варті, тоді Кравчина високо вискочив за двері.

Свідетелі доставіть?! Іді до в'язниці, — поїду за німі?..

Ми, он сейчас, сію минуту гасподін офіцер, — поспішив до нього голяр, плекаючи в душу в душу — вискочити з нього п'яного божевільно-диного штабу...

Вони, схиливши голови, тиснули до дверей; Жигалко-ж виступив, аж поки офіцер не за дверима залі, а тоді, вчепившись, сказав:

От, хто грабить, а кому везе, — доводитися...

Він тільки зідхнув, поспішив ажурити у вартового та за товариську натуру Кравчини, ждав кінця такої неприємної розмови...

А на думки Жигалкові з вітальні порошав сміх, змішаний з п'яними слезами, що хтось там одну найчастіше заводив:

За мілих женцін,
Прелестних женцін,
Любівших нас,
Хотя-б лиш час...

Третій Всеукраїнський З'їзд Селянських письменників „Плуг“. Президія З'їзду. Вітає З'їзд тов. М. Яловий.

IV.

— Ви хотіли, Ароне Мойсеевичу, пошукати правду...
— Чого ви кричали? — картав старого по-єврейському голяр на вулиці.
— Тихше, ай... Йому свідки потрібні? Тюрма за ним плаче... Безпорадно, прискорюючи ходу, відповідав Фінкельштейн.
Вони так бігли, що здавалося, ніби слідом женеться, от-от насяде — ціла орда... А вулиці — глухі й мертво-сонні.

Навкруги було тихо, тільки на другому боці вулиці, — стрибаючи через калюжки, — бігла майже поруч з євреями довга, сіра тинь шинелі. Ще лишилося Фінкельштейнові десять кроків до дому, слід проскочити два стовпи:

— Я боюсь додому сам, — сказав голяр, та старий не відповів, поспішав.

І раптом тинь, що мчала на другому боці, цокнула затвором, наче лузнула горіха. Так тепер було ясно: тинь перебігала вулицю, коли євреї рачки полізли до хвіртки, де Фінкельштейн упав через поріг на переляканого голяра — темно, страшно; за ними залунали разом з лайкою постріли, а на зустріч загавкав з двору собака...

— Оце тобі підштаники!.. — засміявся, хвостату лайку спустивши з вуст невідомий, що з такою насолодою вистрілів; але євреї лежали так тихо, що навіть самі не були певні за своє буття...

...Кравчина спокійно повертався тепер до штабу. Він уявляв до дрібниць задоволені щелепи Яшки, а сам, гордий своїм вчинком, не міг здержати почуття, — говорив:

— Хто тепер герой, Яша?!

Ти думав я предатель?...

— Не-ет...

І перед очима Кравчина сіро-сіро закурилась дощем вулиця...

— Раз, два, — я на місці? — поспитав Роман Жигалка коло дверей вітальні; очі його горіли хижо, по-вовчому:

— Яша, вони ніколи не приведуть свідків!.. Жигалко зрозумів... Та Кравчина, мов п'яний, захоплено казав:

— Але ти ще подожди трохи, хай-но я рапорта гаркну Рилсву: напали, мовляв, коли я проходив...

Яша злякано підвів очі:

— Гляди не зіпсуй діла...

надію в душі—вискочити
п'яного божевільно-ди
штубу...

Сирі, схиливши голови, ти
шли до дверей; Жигалко-ж
струнко, аж поки офіцер
ник за дверима залі, а тоді,
жаний, сказав:

От, хто грабить, а кому
дають доводиться...

Він вільніше зідхнув, поп
закурити у вартового та
за товариську натуру

Кравчини, ждав кінця такої неприємної

А на думки Жигалкові з вітальні порощав сміх, змішаний з п'яними
шми, що хтось там одну найчастіше заводив:

За мілих жіноцін,
Прелестних жіноцін,
Любівшіх нас,
Хотя-б'ліш час...

Третій Всеукраїнський З'їзд Селянських письменників „Плуг“. Президія З'їзду.
Вітає З'їзд тов. М. Яловий.

єреї лежали так тихо, що на
віть самі не були певні за своє
буття..

...Кравчина спокійно повер
тався тепер до штабу. Він уяв
ляє до дрібниць задоволені ще
лепи Яшки, а сам, гордий своїм
вчинком, не міг здержати по
чуття,—говорив:

— Хто тепер герой, Яша?!
Ти думав я предатель?...

— Не-ет...

І перед очима Кравчина сіро-сіро закурилась дощем вулиця...

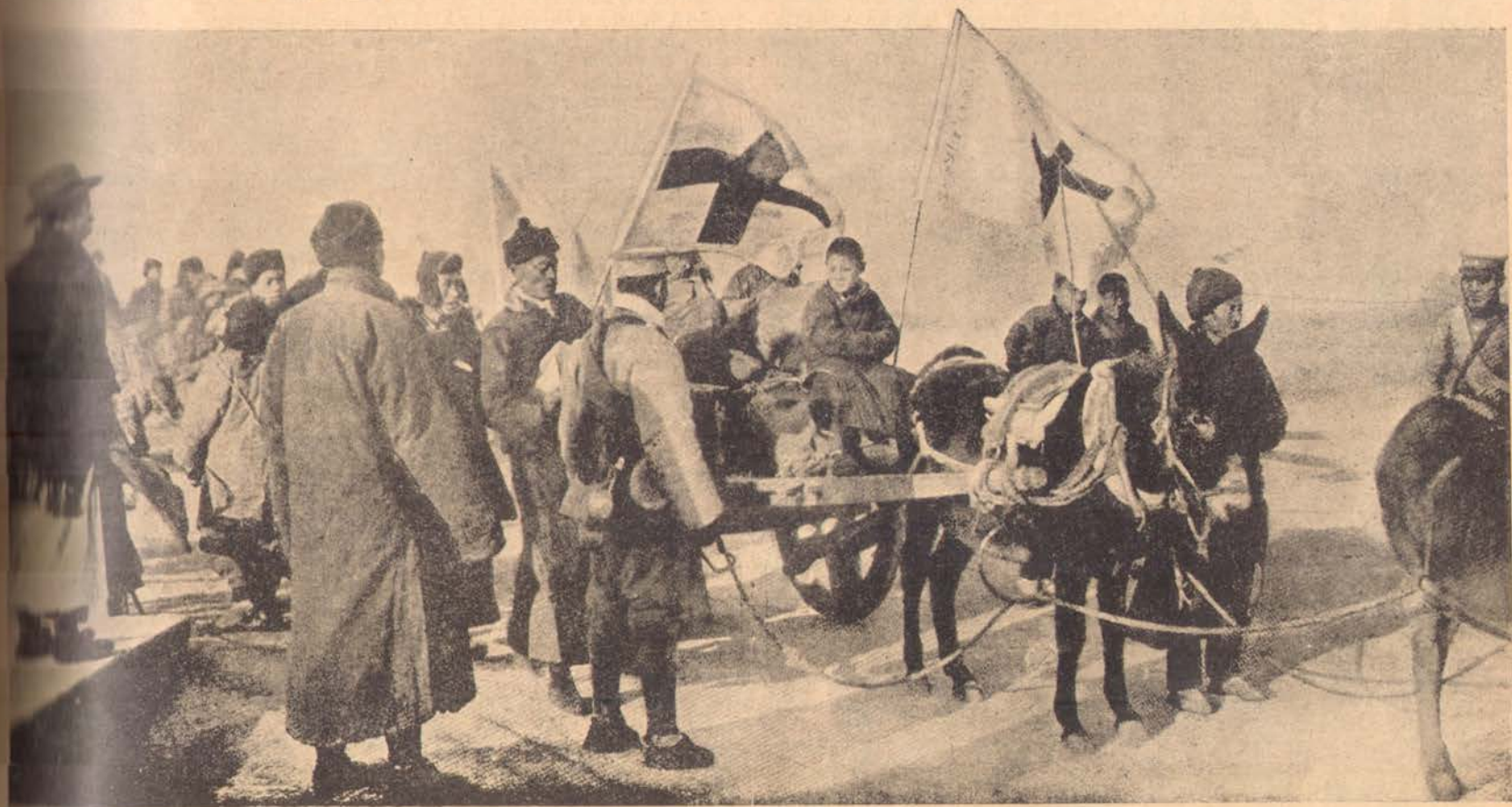
— Раз, два,—я на місці?—поспитав Роман Жигалка коло дверей ві
тальні; очі його горіли хижо, по-вовчому:

— Яша, вони ніколи не приведуть свідків!.. Жигалко зрозумів... Та
Кравчина, мов п'яний, захоплено казав:

— Але ти ще підожди трохи, хай-но я рапорта гаркну Рилсву: напали,
мовляв, коли я проходив...

Яша злякано підвів очі:

— Гляди не зіпсуй діла...

Громадянська війна в Хіні. „Червоний Хрест“ Народньої армії допомагає населенню, що кидає місцевості захоплені військом Чжан Цзо-Ліна.

Фізкультура серед шахтарів Донбасу

Значне поширення фізкультури серед шахтарів Донбасу вимагало керівників фізкультурного руху. 1-го грудня 1925 року на асигновані Всеукраїнським комітетом гірників гроші було організовано 3-х місячні курси інструкторів фізкультури. На цих курсах вчилися виключно робітники. Деякі з них, розповсюдивши фронт, поїхали працювати на фронт

передадуть десяткам та сотням трудящих і тим самим допоможуть врятувати одну з найважливіших соціальних проблем. Але цих інструкторів замало. З 1-го червня 1926 року ВУХК гірників гадає організувати знову курси фізкультури на 6 місяців. Такі курси організовуватимуться до того часу, поки всі куточки Донбасу та Криворіжжя не будуть мати інструкторів

Значне поширення фізкультури серед шахтарів Донбасу вимагало керівників фізкультурного руху. 1-го грудня 1925 року на асигновані Всеукраїнським комітетом гірників гроші було організовано 3-х місячні курси інструкторів фізкультури. На цих курсах вчилися виключно робітники-шахтарі. Залишивши господарчий фронт, вони пішли працювати на фронт фізичного оздоровлення воїх товаришів—оздоровлення робітничої класи.

Курси пропустили 24 чоловіка. 7-го березня відбувся перший випуск. Повертаючись після 3-х місячної учоби в Донбас, вони повезли туди свої знання, що одержали в кузні пролетарського зоров'я. Свої знання вони

передадуть десяткам та сотням трудящих і тим самим допоможуть звязати одну з найважливіх соціальних проблем. Але цих інструкторів з 1-го червня 1926 року ВУХК гірників гадає організувати знову фізкультури на 6 місяців. Такі курси організовуватимуться до того, поки всі кутки Донбасу та Криворіжжя не будуть мати інструкторів фізкультури.

Для успішного розвитку фізкультури в Донбасі, Всеукраїнський тет союзу гірників 1-го травня відкриває 5 великих добре устаткованих стадіонів. При стадіонах будуть великі басейни для водного спорту.

— Я, я зіпсує діло?.. Яша, ти мене ще тоді не знаєш!..

Кравчина повернувся до дверей вітальні. Салдати закам'яніли, шаркаючи по підлозі підметками: стояли струнко. З дверей, розжовуючи щось щелепами, вийшов комендант Рілов...

Кравчина стукнув закаблуками черевиків:

— Господін капітан, разрешить доложить?..

— О чем доложить?—посміхнувся п'яний Рілов...

— „Я служил в гвардії Его Императорского Величества, Государя Императора полку во время етих бунтов, в частях его превосходительства генерала Бредова, состоя во вверенной вам команді, честно исполняя“...

— Паслушай,—перебив його задоволено Рілов:—ти кто: хохол?

— Хохол, господін капітан!

Салдати—вартові й Жигалко тихо засміялись: вони ніколи не бачили ще в такій мірі п'яного Рілова—він не стояв уже на ногах—гойдався, тримаючись рукою за хреста на грудях, а запитання робив дивні...

— Пойдьош к генералу,—сказав здивованому Кравчині Рілов:—да, пойдьош к генералу...

— Слушаюсь!—несамовито скрикнув Кравчина, не розуміючи ще, чому саме він має піти до генерала, коли йому треба лише звільнити Яшку Жигалку, але Рілов перепускав уже його до вітальні.

В залі, куди несміливо ступив два кроки Кравчина, крутилося якесь колесо з синього диму—так було накурено, столи стояли вквітчані з дорогими винами, а білі скатертини було залито вином, мов кров'ю: п'ятка наближалась до кінця.

— Гаспада—офіцери, гаспада...

— Ви оскорбляете, поручік, даму, ви...

— Гаспада!.. (це Рілов).

Всі, як на крик Жигалків у магазині, повернули посоловілі очі до Романа. В залі пролетів тихий жіночий крик.

— Делай рапорт!—наказав, упавши в крісло, Рілов.

Кравчина: —«Я служил в гвардії Его Императорского Величества сударя-Императора полку, во время етих бунтов, в частях его превосходительства генерала Бредова»...

Всі присутні голосно заляскали в долоні, загукали „ура“, а яша зовсім п'яний старшина підняв у руці порожню чарку.

— ... Во вверенной вам конвойной команді, а жиди зробили невільний донос на Яшку за підштаники... Я вмісті з Яшкою...

Та присутні, аж стеля зривалась, дико зареготали.

Кравчина, не розуміючи, замовк.

— Разрешите дать етому хохлу чарку водки за службу, за...

— Без моралі, капітан!—крикнув хтось чваньковито з кутка, а Кравчині вже налили чарку, якась ширококозада пані поклала побожно на його кубанку, лишилося—випити, коли по залі пролунав раптом несамовитий крик:

— Наші застави перестреляни, а в штабе—кавардак!..

У вікно, мов оса, задзижчала куля, п'яний Рілов вигукнув команду, а Кравчина перекинувся до рота шклянку—випив за одним дихом.

Заля-ж заахкала, заматюкала, прослала долу білі скатертини з вина а штаб генерала Бредова вискакував на вулицю, залишаючи на столі над жінками для сміливих...

Жигалко, салдат армії генерала Бредова, сказав аж за містом Кравчині:

— От, пар з вісім ще лишилося в „Норвегії“ підштаників—пропала правда?..

Але відповідь Кравчини заглушили гарматні постріли..

Вони в гризї, забрьохані, мов тічка псів під осінь, бігли через сонне село, що солодко спало ще свій ранішній сон.—

Гр. Косинка.

Роботи театральної майстерні ІЗО

ДЕКОРАТИВНО-ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО

Ще в дореволюційні часи в Росії навчання художників спеціалістів театрального малювання провадилося дуже обмежено.

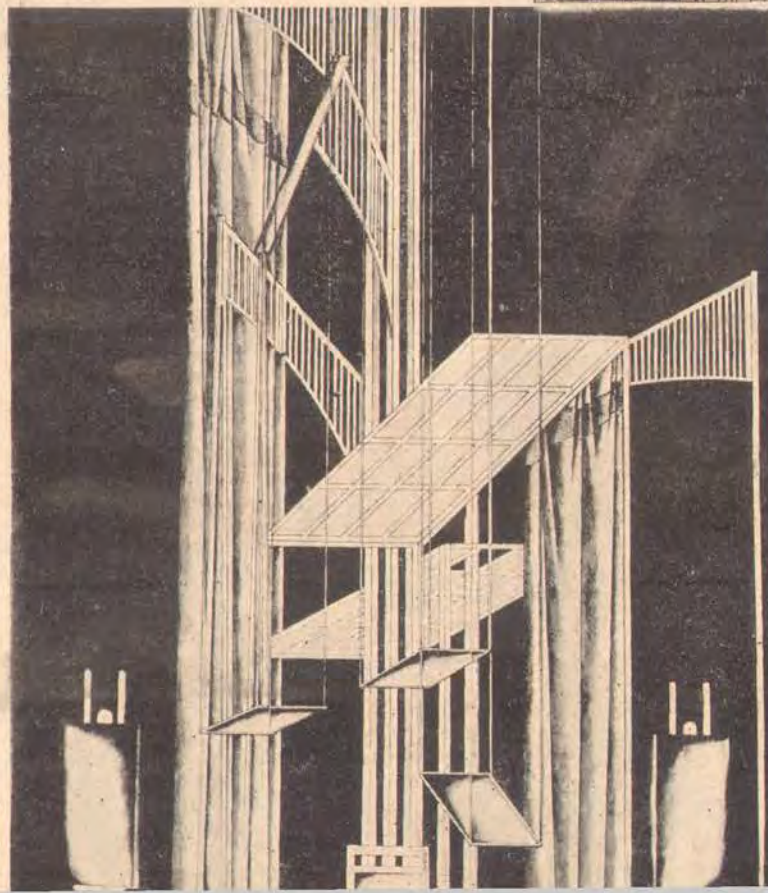
Лише струмінь у малювання театральних декорацій влили спершу художники, а потім блисуче сузір'я нових, зараз відомих всьому театральному художників Т-ва „Мир Искусства“, серед яких особливо яскраво виступили Селфелд, Бакст, О. Бенуа, Головін, Добужинський, Сапунов, Судейкін,

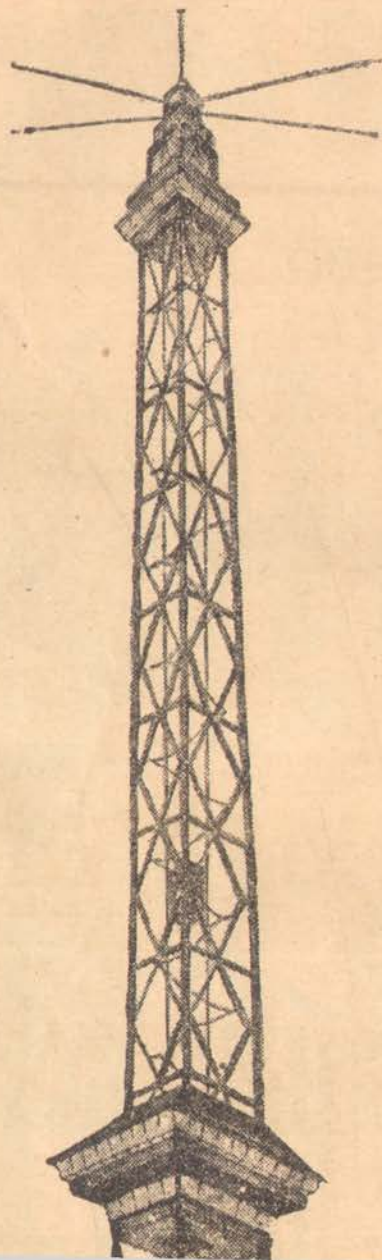
які в минулому року західна Європа познайомилася з новою групою художників у постановках „Камерного театру“: декорації до „Федра“—Весніна, до „Жітти і Катрі“ та „Принцеса Брамбіла“ Якулова, та до „Саломеї“—О. Екстер. Після Комісаріят Освіти, враховуючи значіння та важливість підтримки традицій, що-річно асигнував потрібні кошти на організацію спеціальних майстерень по вищих художніх школах.

Одна з таких декораційних майстерень заснована і в Одеському Інституті Образотворчих Мистецтв. Методи навчання техніки театру в декораційній майстерні Інституту покладаються у використуванню початкового професійного та побутового знання, що приносить з собою, вступаючи до Інституту, молоде студентство, і яке пристосовується до робочого плану 1-го курсу. Самі теми перших триместрів стисло пов'язуються з зазначеним завданням і будуються по змістові своїому на чисто побутових натуралістичних моментах. Наприклад, коли студент прибуває з села, то йому дається планівка на сцені „Селянського дворища“, „Вулиці“, чи „Хати“, коли студент прибуває з заводу, то темою в його роботі являється або „Заводське Подвір'я“, або „Конттора“, або „частина майстерні“.

Після того, як студент зазнається з площиною сцени та вже вміє розташувати її відносно точки зору та вимог глядача вже знайомі йому речі.— Коли його знань впроваджуються більш абстрактні предмети, себ-то „Станція“, „Куліса“ з відповідними змінами теми, то вивчення ескізи декорацій до якоїсь п'єси, студент у той же час проробляє ескізи костюмів, меблів, бутафорію, афішу, плакат, та інше.

Після того, як студент знайомиться з прийомами театру „Comedia dell'arte“ студент знайомиться з прийомами Гамбато, Шінкеля, Мейнінгенців, Крега, Рейнгарта й далі з усіма пізні-

ВСЕСВІТНЯ ІЛЮСТРАЦІЯ

Нові сигнали на вулицях Берліну

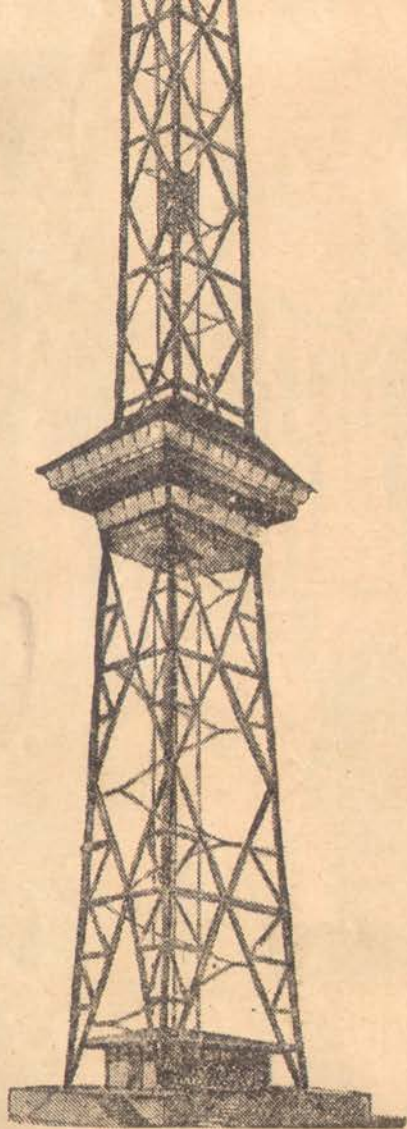
Сигнал з лівого боку означає: «Проїзд заборонено»; з правого ж боку сигнал дозволяє проїзжати. Дивись в цьому № нарис «Європейська вулиця».

Новий „Крик моди“ в Америці

Спрощений план Парижу, набитий на шовк.
Тканина зветься „спогади про подорож“.

Новий шовк, з якого молода американська журналістка М. Т. Бонней замовила собі шовк. Це шовк Ральфа Бортоні. Зветься він „спогади про подорож“: на ньому — замітки з дорожнього нотатника. Та все таки записки цього мандру торкаються Франції, бо художник просто намалював на тканині план м. Парижу. А мандрує нині ця в кожному разі замислом і виконанням витвір Америки.

Радіостанція-ресторан.

На одному з головних майданів Берліну збудовано велетенську радіостанцію, що використовується берлінцями для потреб комерції. На височині 60 та 130 метрів довкола башні радіостанції споруджено платформи, де влаштовано ресторани. Публіка підіймається до ресторанів ліфтами. Арендатори ресторанів платять радіостанції 3 мільйони марок річно.

Нові сигнали на вулицях Берліну

Сигнал з лівого боку означає: «Проїзд заборонено»; з правого ж боку сигнал дозволяє проїзжати. Дивись в цьому № нарис «Європейська вулиця».

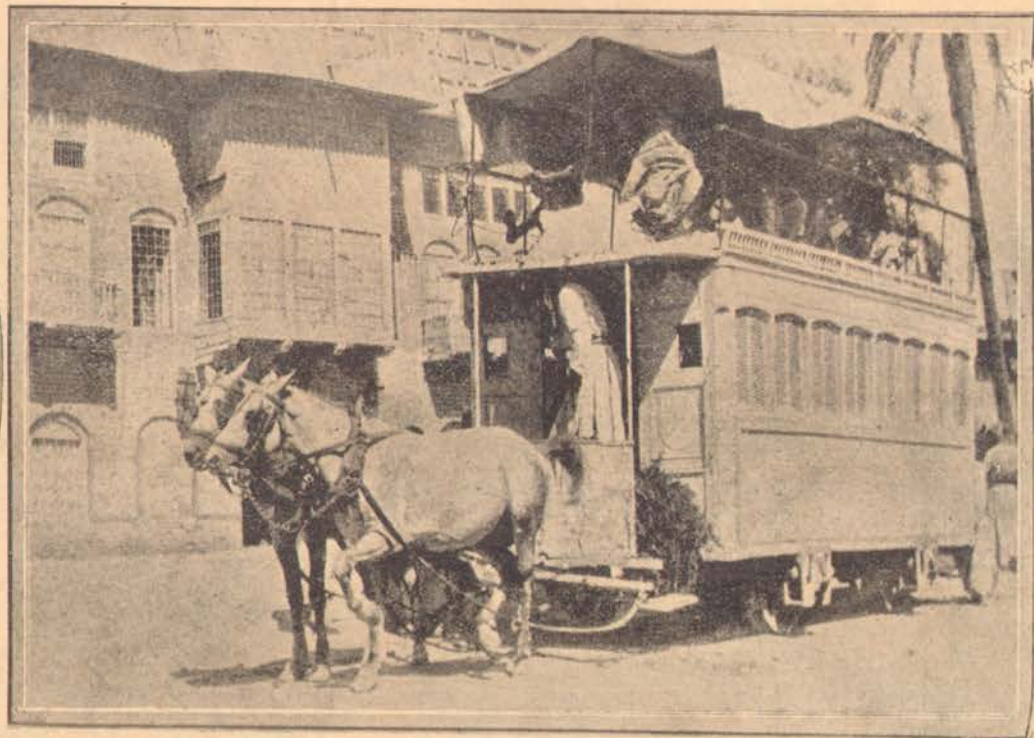
Новий „Крик моди“ в Америці

Спрощений план Парижу, набитий на тканину зветься „спогоди про подорож“.

Новий шовк, з якого молода американська журналістка М. Т. Бонней замовила собі сукню. Це шовк Ральфа Бортона. Зветься він „спогоди про подорож“: на ньому—замітки з дорожнього нотатника. Та все таки записки цього маніфактуряка торкаються Франції, бо художник простим змалював на тканині план м. Парижу. А Бонней ця в кожному разі замислом і виконанням витвір Америки.

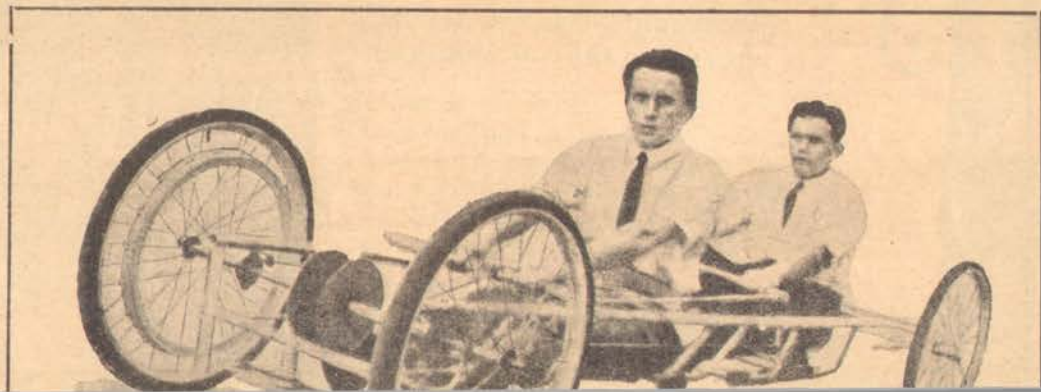

Негритянська оперета підчас гастролів у Москві. Виявилось, що вистави цієї оперети—далеко не дійсне мистецтво, а скоріше буржуазна розвага. Вона задовольняє лише тих, хто шукає не здорового мистецтва, а «екзотики».

Звіз з цирку Санжера (Англія). Під час шкільних канікул, коли нема вистав, він працює на полі.

Трамвай в Іраку (Мала Азія). Вагон що його запряжено кіньми, чекає на пасажирів. Він ніколи не поспішає, бо нема автобусів, що утворили б конкуренцію.

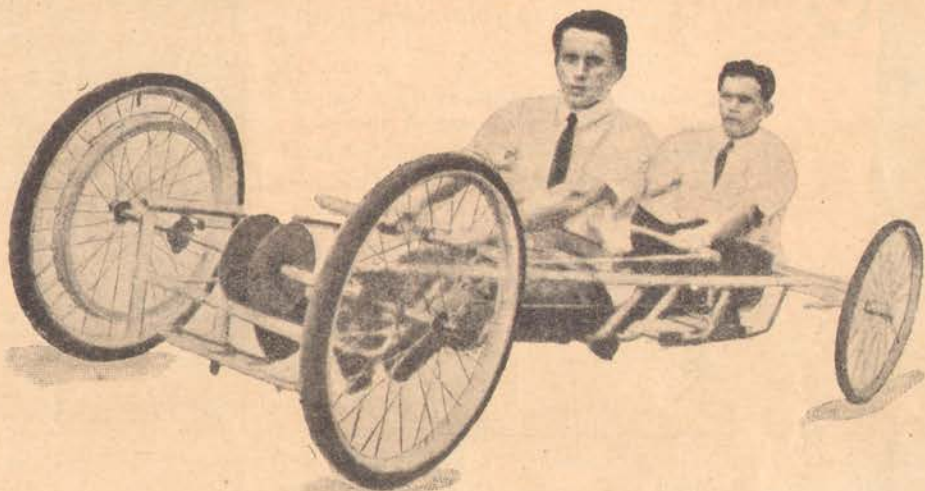

Танці в цирку Санжера (Англія). Під час шкільних вистав, коли нема вистав, він працює на полі.

Португалець Альфонсо да-Коста—новий президент Ліги Націй.

Трамвай в Іраку (Мала Азія). Вагон що його запряжено кіньми, чекає на пасажирів. Він ніколи не поспішає, бо нема автобусів, що утворили б конкуренцію.

Остання новина спорту в Німеччині. Цей «мотор» рухається за допомогою рук. На ньому можна їздити й по полях.

Острів пінгвінів.

Пінгвіни, як відомо, водяться в полярних країнах. Годуються переважно рибами, раками, молюсками. Плодяться ці птахи великими зграями на найдальших океанських островах. Зоологія нараховує біля 20 видів пінгвінів.

Європейська Вулиця

Мешканців великих центрів вчать ходити по вулицях.

Може це й дивно, але це так. У великих європейських центрах ходити по вулицях—річ складна й не безпечна. Хроніка нещастя, що стаються під час вуличного руху, займає досить солідне місце у відділах пригод.

Берлін, в якому страшенна сила трамваїв, автобусів, мотоциклів, екіпажів, має, крім того, 35.000 автомобілів. І все це з ранку до глибокої ночі снує по вулицях.

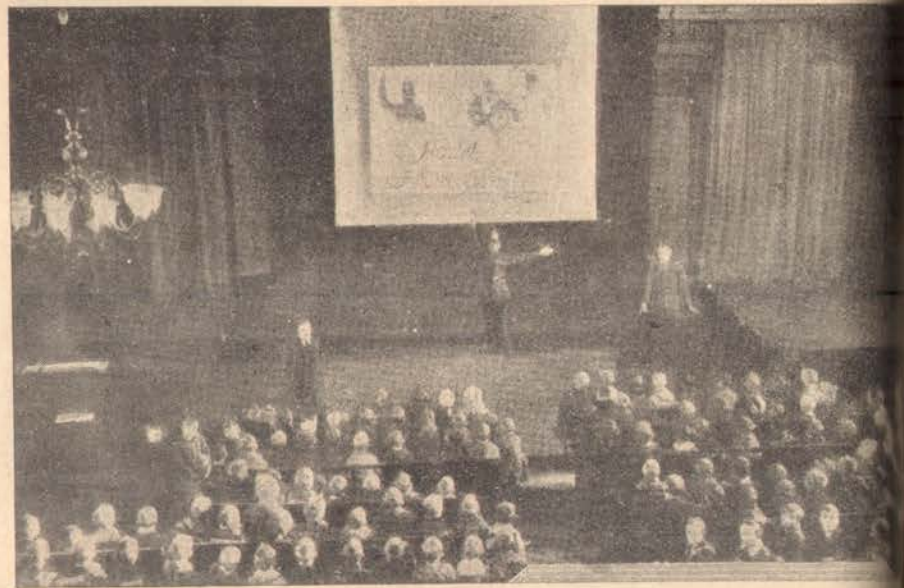
І, звичайно, по таких центрах, як Берлін, Париж, Відень, видано спе-

що керують вуличним рухом. Майже на кожному перехресті вулиць стоять стоп-плакатами. На тих плакатах частіше—череп і напис: Стій! Стережись!

Численні світляні знаки перестрігають пішоходів і разом з тим дають вказівки вуличному рухові.

Окрім того, поліція, що доглядає за рухом, теж подає окремі знаки й пішоходам, і водіям.

А останнім часом в Берліні поставлено особні будки—для поліцейської варті, мають виключно керувати вуличним рухом. У Берліні ж таки по школах за-

Мешканців великих центрів вчать ходити по вулицях.

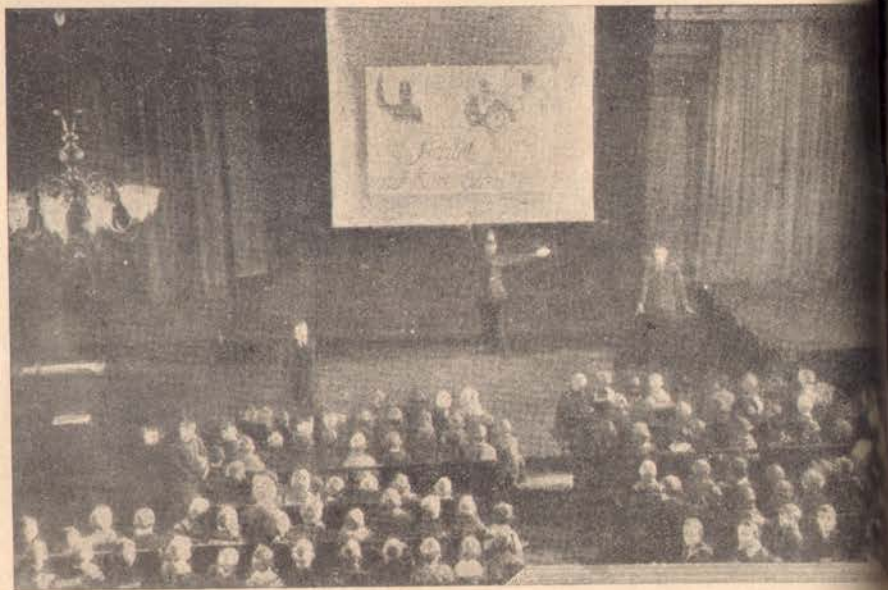
Може це й дивно, але це так. У великих європейських центрах ходити по вулицях—річ складна й не безпечна. Хроніка нещасть, що стаються під час вуличного руху, займає досить солідне місце у відділах пригод.

Берлін, в якому страшенна сила трамваїв, автобусів, мотоциклів, екіпажів, має, крім того, 35.000 автомобілів. І все це з ранку до глибокої ночі снує по вулицях.

І, звичайно, по таких центрах, як Берлін, Париж, Відень, видано спеціальні правила, як ходити по вулицях, і утворено спеціальні апарати,

Дошка, що попереджає про наближення потягу

Поліцай учить в школі дітей, як ходити по вулицях

особний предмет: Правила ходіння по вулицях і вивчення перестережних знаків.

Науки цієї по школах вчать офіцери поліції. До послуг вчителів світляні картини, що наглядно пояснюють дітям правила руху по вулицях. Навчання звичайно кінчається кіно-фільмом, що показує нещастя, які стаються через порушення правил ходіння по вулицях.

Все це робить на дітей дуже сильне вражіння і таким чином вони краще затамлюють правила вуличного руху і пильно придивляються на вулицях до перестережних знаків, додержуються вказівок світляних будок, чекають розказу шуцмана на перехрестях вулиць.

Ми згадали про вулиці Берліну, шумного європейського центру, де один автомобіль припадає на 200 душ мешканців.

Вулиці Нью-Йорку.

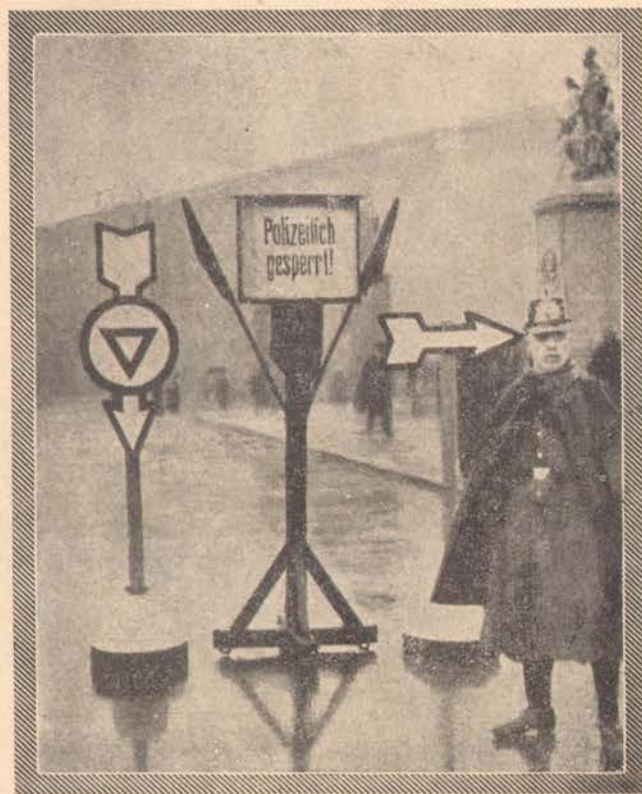
Як же уявити собі вуличний рух у Нью-Йоркові?

Кому не відомо, що там один автомобіль припадає на 8 жителів?

Мільони авто різних систем і розмірів носяться по величезному місту без сну, без спочинку.

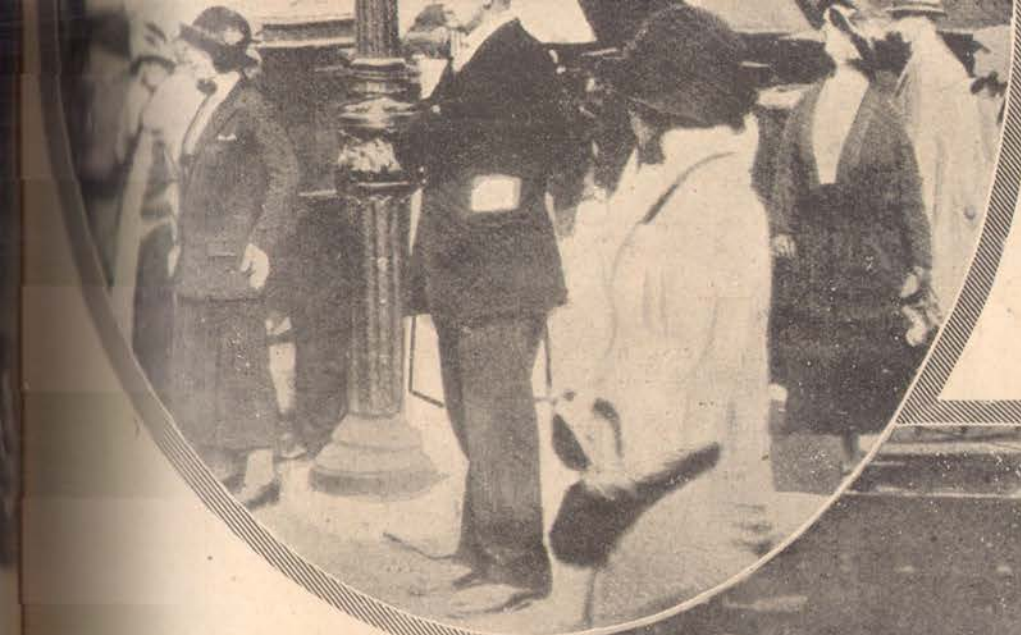
Там завдання регулювання вуличного руху далеко складніше. І може тому в Америці, окрім звичайних перестережних знаків, практикується наглядніший од страшних кіно-фільмів спосіб.

По вулицях і соші часто попадаються розбиті автомобілі, ніхто не прибирає—однак їх не забуто, ні!

І там, внизу, з нього справлять штраф, накажуть вивчити вулиці повітряного Нью-Йорку і правила, як «гуляти» по них...

На малюнків в овалі: На перехресті двох вулиць, де загроза для життя прохожих особливо велика, встановлені спеціальні лихтарі. На них емблема смерті з написом: „Ти мій, необережний прохожий“. Такі лихтарі встановлені на вулицях Нью-Йорку, Чикаго, Вашингтону та ін.

І там, внизу, з нього справлять штраф, накажуть вивчити вулиці повітряного Нью-Йорку і правила, як «гуляти» по них...

На малюнок в овалі: На перехресті двох вулиць, де загроза для життя прохожих особливо велика, встановлені спеціальні лихтарі. На них емблема смерті з написом: „Ти мій, необережний прохожий“. Такі лихтарі встановлені на вулицях Нью-Йорку, Чикаго, Вашингтону та ін.

Над ними поставлено плакати з наглядом.

На цьому місці втратило життя 5 осіб через порушення правил їзди».

В Америці вже навчилися слухатись вказівки дерижерів, але остаточно уникнути нещастя там, при скаженому темпі життя, не можливо.

Що ж буде через 50-60 літ?

Можливо, що в де яких найбільших містах буде тісно навіть в повітрі.

Можна дуже конкретно уявити собі листівку паперу, списаний синіми літерами написом «Ундервуд», підпис кварталів повітряної вулиці «Стріт 1473».

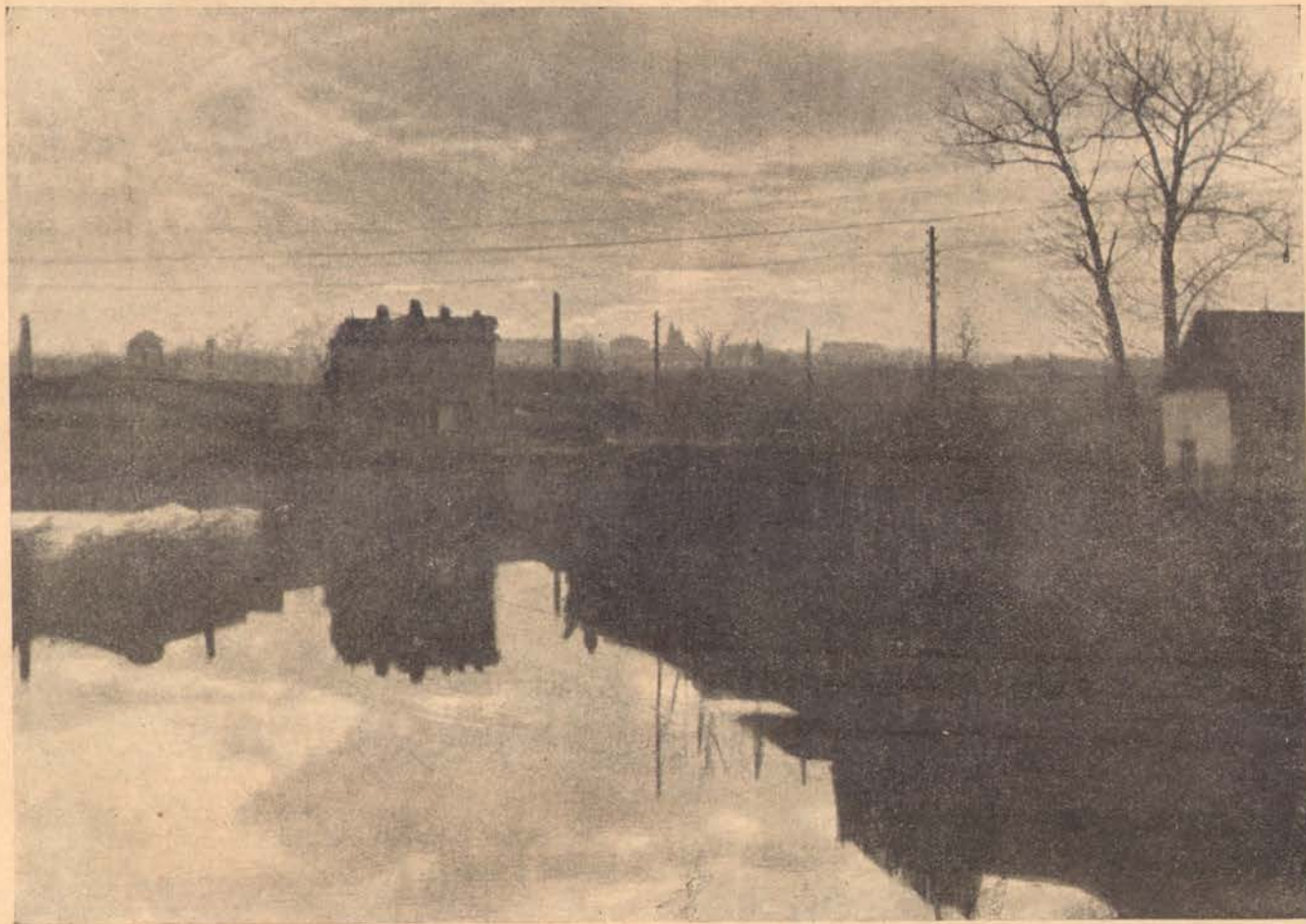
Це протокол.

Він складений на жителя Нью-Йорку за порушення правил літання!

Літєв не тим боком, зачепив лінію повітряної путі й пошкодив крило сусі-

На горішньому малюнку—поліцейський пост з відповідними сигналами на вулицях Берліну. Такі пости керують вуличним рухом та попереджують нещастя. Нижче—розбитий автомобіль на американському шосе з написом, що закликає до обережності.

ВЕСНА

... ВЕСНА сонячними кроками нечутно ступала... — так звикли в старовину писати про весну поети...
... А галошами як торгував Резинотрест! — так пишуть тепер.
Розсупонилась ліра поета...
Реалізм взяв перевагу...
Білі сонячними кроками нечутно ступала весна по землі

Не встиг було кіт, як слід, примоститись на вікні, солодко очі примруживши, як вікно заліплювали великі, білі, мокрі клапті снігові...

Не встигла наймичка і радісна мати запеленати тепло дитину, щоби на сонце винести, як вся вулиця, раптом, білим рядом вкривалась, в калюжах втопала, а мамаша світ божий і радянську владу проклінала...

Ждали весну давно, всі нетерпляче, але кожен по своєму

обиватель, навіть при
«Бреше як обсерваторія»
найкраще відчуває весну

Ванько, або Миша
у вікно позирають, з
болотяне подвір'я, ждуть
коли воно протряхне,
буде в «свино» смальню

Зате міська дівчонка
бовтається в сонячній
«стіночку» «орлянку»
дівчатка розграфі
грають в «скакалку»...

Вже давно фіалка
тує ніздрі горожанина

Беспритульний блу
босяком по асфальту,
синілий і... з весною

Повідь на Жу

Похмурий, сірий рай
Вся низина шир
лівська в тривозі...

Що-йно прибуває ка
бурлить річкою, висту
заливає луки, все бли
до хаток, низеньких об
нок», що зрідка вкрив
береги літом німічною
«Харків». Мешканці Жу
кладку переходять річ
же ріка й луки цілковит
флегматично повзуть
кашкети з червоними об

Все ширше й
ширше розли
вається вода й
опівдні заливає
всю низину.

Одрізані від
землі хатки ма
ленькими віконця
ми тупо позирають
навкруги, — не пер
вина це для них, —
чекають — прибува
тиме вода, чи спа
датиме?

* * *

З давніх-давен
низину Журівлі
ську заселяв при
блудний люд, бу-

«Харків». Мешканці Ж
же ріка й луки цілком
флегматично повзуть
кашкети з червоними

Все ширше й
ширше розли-
вається вода й
опівдні заливає
всю низину.

Одрізані від
землі хатки ма-
ленькими віконця-
ми тупо позирають
навкрути,—не пер-
вина це для них,—
чекають—прибува-
тиме вода, чи спа-
датиме?

* * *

З давніх-давен
низину Журтівлів-
ську заселяв при-
блудний люд, бу-
дував маленькі
хатки, копав го-
роди, садив карто-
плю, капусту—
добре річка близь-
ко,—«ванькував»,
майстрував... З
давніх-давен низи-
ну цю заливало

ВЕСНА

... ВЕСНА сонячними кроками нечутно ступала...—
так звикли в старовину писати про весну поети...
... А галошами як торгував Резинотрест!—
так пишуть тепер.
Розсупонилась ліра поета...
Реалізм взяв перевагу...

Бо не «сонячними кроками нечутно ступала» весна по землі
цей рік, а досить виразно шльопала по болотюці, не лоскотали
стріли сонячні землю, не парувала запашним подихом земля...
Весна затуманювала голову подихом грипа, «небесна блакить»,
що-вечора випльовувала на землю, за комір перехожим, порядну
порцію слякоти, а весняний вітер чарівний навівав ангіну,
нежить, млосний же шопіт весняний на чарівних устах пере-
творився в розлютовану гримасу, сичання гурії...

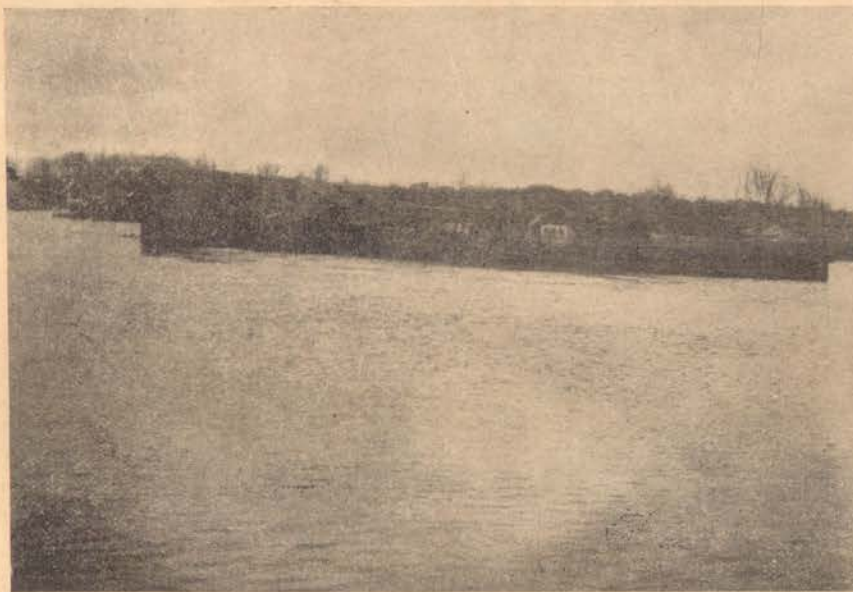
Сонце мов скупердяга... На хвилинку слао землі своє
проміння, тоді знов ховалось за хмару надовго...

Не встиг було кіт, як слід, примоститись на вікні,
солодко очі примруживши, як вікно заліплювали великі,
білі, мокрі клапті снігові...

Не встигла наймичка і радісна мати запеленати тепло
дитину, щоби на сонце винести, як вся вулиця, раптом,
білим рядном вкривалась, в калюжах втопала, а мамаша
світ божий і радянську владу прохлинала...

Ждали весну давно, всі нетерпляче, але кожен по своєму
Околиці раділи, що палива скоро не треба буде, не прони-
зуватиме холод кісток, одежиною плохою прикритих...

Непман дратувався: скоро міль поїсть, або застаріє
весь гардероб, новий модний, весняний, не доведеться блис-
нути по Сумській лакованими «шіммі», каверкотіковими
пальто... Село вже давно підклепало борону, жде...
Селянка прискорено полотно тче, на клуночки з насінням
за піч поглядає... А весни все нема... Обиватель, що-
ранку в вікно—зирк... А весни все не видко... Зневирився

Прибуває каламуть дощова, бурлить річкою, вистуга з берегів, заливає луки...

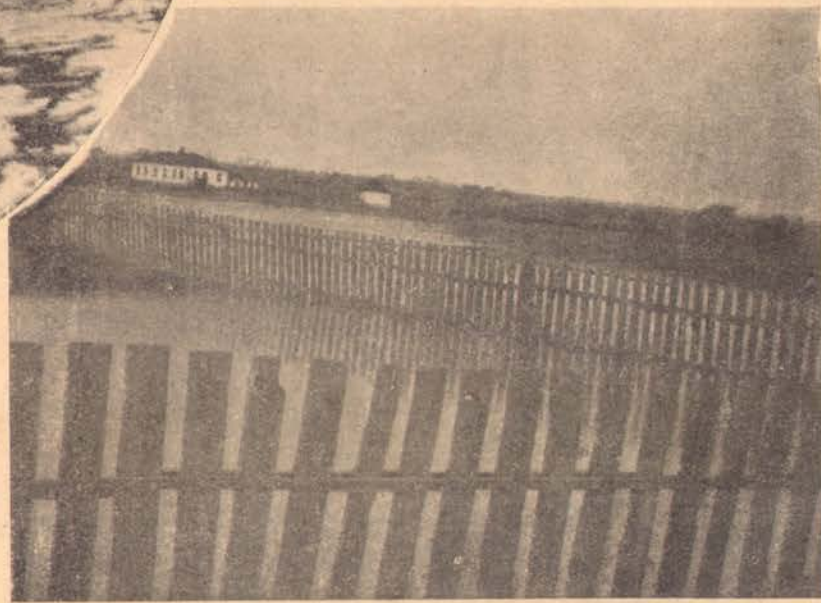

... ідуть до хаток низеньких обдертих, що зрідка вкрили широченні береги...

... Вся вулиця в калюжах втопала ...

... Ширше розливається вода, заливає городи, повзе на подвір'я.

Найкраще відчуває весну, то це діти ...

У весні, дощі літком, — звиклися, скорилися
вони, — терпеливо чекали поки вода спаде...

* * *

Вони стоять, на лодку чекають...

Ой боже, як живуть вони тут?

Вони, — нахилиється дядько, —

вони даліше...

Вони стільки набігло?

— А гляньте-но гляньте, як
качки радіють!

— Земля мерзла була ...
сніги, дощі в землю не пішли, а
на низ збігли... На цім, зда-
валось, мовчки всі погодилися...

Аж раптом, на тім боці,
метушня счинилася—якийсь чо-
лов'яга хиткими кроками вибіг з
хати, на ходу роздягався, — в
п'яну голову манія величності
вларила, — не встигла жінка під-
бігти, як він вже у воді бов-
тався, п'яно розмахував руками,
на середину прямував. Дружній
регит залунав з насипу, раптом
стих, бо й чоловігача зник під
водою. Коли ж течією винесло
його на міль, він зафиркав мов
бегемот, пустився на «роз-
машку» назад, червоний мов рак,
а насип знов зареготала...

Кожен по своєму весну
зустрічає...

Кожного по своєму і весна.

К. Подолянин.

Р. С. Коли вже статтю було
здано до набору, весна саф'яно-
вим чобітком нечутно ступила
на землю...

К. П.

Оповідання Ол. Коржа.

... Чому ніхто не сказав бідній Антонині про те, що її діти за все життя ні-разу не назвуть її мамою? Не скажуть ні єдиного слова—худого, доброго—чому? І хіба вона їм не мати, своїм дітям, заплакана, нещасна, бідна Антонина!

І хіба вона не мріяла дівчиною про те, щоб швидче стати матір'ю, щоб потім у тяжкі хвилини милуватись своєю дитиною? І дитина буде—дівчинка, хлопчик? Голубі оченята, чи чорні? Носик кирпатий, рівенький? І мріяла... Ах як вона солодко мріяла дівчиною. Чи скотину пасе у полі, в'яже снопи, вибирає коноплю, чи довгими осінніми вечорами сидить за прядкою—все одні і ті ж думи. Пекучі таємні думи про далеке-близьке майбутнє. І вчувалися їй дзвони років, то святково-урочисті, чисті, як ясний безхмарний день, то сумні, похоронні, як хуга зимава... Тоді її серце стискалось, хлипало мов дитя, і—родилась пісня. Пісня ніжна і тиха, і зовсім вона коротка, але зрозуміла, проста, і повна жури: прекрасної.

Невже в світі я
Нещаслива?
Насміється в край
Надінною жисть?...

Цю пісню напевне вона склала сама.
Й співала.

Колись. Дівчиною. І було лекше...

Поля, звичайно, не пригадують цієї пісні. Та і піль тих немає. Бо ті поля—це колишне високе жито по обох боках дороги, густі проса й позолота білими хустками—гречка в сторонці... Все це давно вже покошене і звезене у далекі клуні. Житню солому попалили в грубках узімку, просяноку і гречаною—годували скотину—нічого не лишилося з піль тих... Земля хіба?—Землі діла мало. Вона лиш одне своє знає—непорушній у віках абсолют: родити. І родить вона, і нічого не знає, вічно мовчить і—пісня якоїсь молодої дівчини—їй все одно що й непісня...

Вийшла заміж Антонина.

її сватати багатій з хутора. І власний вітряк він мав, і землі багато, і сад і колодязь в дворі і ще багато всього, дуже гарного і потрібного в господарстві.

Радили всі Антонині:
— Іди. Щастя тобі
попадається.

Але Антонина не слухала нікого.—Жила своїм розумом—не пішла. І лишивсь багатій ні причому, зі своїм вітряком і глибокою тугою в серці, мов той колодязь, що у нього в дворі...

Мати багатого парубка казала після Антонині:

— Що ж ти голубко
цураєшся моєї дитини?

Антонина плакала і не могла нічого сказати. Вона знала, що ця жінчина була б хорошою, доброю свекрухою, поважала б її, Антонину і ніколи б не накладала на неї важкої роботи...

Обидві плакали.

І розгадували мислі одна у другої, без слів, а на прощанні Антонина казала:

— Не гнівайтесь
тютю... я...
І було зрозуміло.

* * *

Родила Антонина свою першу дитину під копами.

Про це повість дуже коротка: підоспіли жнива. Посуха. Зерно сиплеться.

Чекати—злочинство. Та й Антонині до родива здавалось ще декілька днів. Вийшла вона в поле з Семеном, своїм чоловіком, але зараз же на порозі почула... Ось зараз. Робити нічого. Звернув Семен під першу найближчі копи. Там і родила Антонина без нічийої допомоги синьооку хлопчика... Та тільки вже якось тихе було його народження. Зовсім тихе. Не клепали поблизу навіть кос косарі. І кінь не фаркав. Немов ні копами робилось якоесь злочинство, чи кара—усе причаїлось і хотіло зберегти це в тайні.

Академик Д. Г. ЯВОРНИЦЬКИЙ.

Славетній українській вченій історик-етнограф, відомий дослідник Запорізької Січі. Його почином утворено Катеринославський краєвий музей, де заходами Д. Г. Яворницького зібрано багато цінного матеріалу з минулого Запоріжжя. Тепер минуло 70 років з дня народження вченого. Цей ювілей було урочисто відзначено науковими та громадськими організаціями України.

прядкою—все одні і ті ж думи. Пекучі таємні думи про далеке-близьке майбутнє. І вчувалися їй дзвони років, то святково-урочисті, чисті, як ясний безхмарний день, то сумні, похоронні, як хуга зимава... Тоді її серце стискалось, хлипало мов дитя, і—родилась пісня. Пісня ніжна і тиха, і зовсім вона коротка, але зрозуміла, проста, і повна жури: прекрасної.

Невже в світі я
Нещаслива?
Насміється в край
Надімною жисть?...

Цю пісню напевне вона склала сама.
І співала.

Колись, дівчиною. І було лекше...
Поля, звичайно, не пригадують цієї пісні. Та і піль тих немає. Бо ті поля—це колишне високе жито по обох боках дороги, густі проса й позолота білими хустками—гречка в сторонці... Все це давно вже покошене і звезене у далекі клуні. Житню соломю попалили в грубках узімку, просяною і гречаною—годували скотину—нічого не лишилося з піль тих... Земля хіба?—Землі діла мало. Вона лиш одне своє знає—непорушний у віках абсолют: родити. І родить вона, і нічого не знає, вічно мовчить і—пісня якоїсь молоді дівчини—їй все одно що й непісня...

Вийшла заміж Антонина.

Вийшла вона за бідного односельчанина, за такого бідного як і сама і вийшла за нього лише тому, що знала, що таке є любов (а як вона добре знала те—чого багато селянських дівчат не знали), І надаремне намагавсь

Жінка на громадській роботі: Селянки Поділля т. т. Супрун і Калина, що протягом 5 років активно працюють в КНС та сільраді.

Оюидві плакали.
І розгадували мислі
одна у другої, без слів, а
на прощанні Антонина
казала:

— Не гнівайтесь
тьотю... Я...
І було зрозуміло.

* * *

Родила Антонина
свою першу дитину під
копами.

Про це повість дуже
коротка: підспіли живна.
Посуха. Зерно сиплется.

Чекати—злочинство. Та й Антонині до родива здавалось ще декілька...
Вийшла вона в поле з Семеном, своїм чоловіком, але зараз же на
дорозі почувала... Ось зараз. Робити нічого. Звернув Семен під
найближчі копи. Там і родила Антонина без нічийої допомоги синьому
хлопчика... Та тільки вже якось тихо було його народження. З
тихих. Не клепали поблизу навіть кос косарі, і кінь не фаркав. Немов
копами робилось якесь злочинство, чи кара—усе причаїлось і хотіло
зберегти це в тайні.

І що найдивніше за все, те що і немовлятко мовчало,—ні єдиного
писку, ні єдиного галасу—тільки голубі оченята безтямно, тупим
дивились на світ і не могли нічого збагнути. Воно немов би жахи
безмежності неба і піль й здивоване застигло в
чанні...

Мовчанні...

Завернулись додому Семен з Антониною й синьом
Потім Семен сам вийшов у поле й розпочав третій
свій свій день.

Хутко по-між сусідськими дітьми розійшлась хвилююча
чутка, що тьотя Антонина привезла з поля «лялю».

Бігали в хату дивитись, розпитували:

— А де вона була тьотю?

— В житі, дітки. На межі в житі—говорила їм Антонина і замотувала в пелюшки немовлятко.

Діти ласкаво дивились йому в обличчя.

— А там мабуть багацько було васильків і якихсь гарних цвіточків—згадала курноса Оленка
чи. А потім журно добавила:

— І як її (лялю) ніхто не найшов раніш, або вона
не з'їли, або косою хто не урізав...?

І хтось зітхнув:

— Таку малюсеньку...

Питали:

— А дяля плакала, коли ви на неї наткнулись?

— Ні не плакала. Їй мабуть було хороше між
точків...

— ... А як назвете її, тьотька?

— Васильочком дітки. Адже ж вона з поля, з
васильків, ну й назвем її так...

І довго, довго базікали діти.

Антонина залюбки їх слухала й давала на всі
таня відповідь.

Глупі-милі діти...

* * *

— Ам, ам, з'їм тебе, гааам!—гралась молода
зі своїм немовлятком, кусаючи злегка зубами малюсеньку
ручку.

Васильочок дивився, мовчав і може про себе думав...

Ромен Ролан,

французський письменник. До 60-ти річного ювілею з дня народження.

— Ну і що ж? — їж, все рівно мовчати буду...

Потім — були дні.

А за днями — таке зрозуміле для Антонини й для всіх те, що хлоп'ятко німе й глухе.

Запахом пекучого болю від розквітлого жасу наповнилось серце матері.

З цього і почалось те велике, безпорадне, німе горе, що у нього Антонина упала мов у глибоке провалля.

* * *

Хлопчик ріс бездоганно, як і треба рости польовій людині. В його тіло

влито під копами міць жнив, а на обличчя поклато тонку гречану паву. Очі були споріднені з небом, а русьві кучері лежали на його плечах, неначе покоси, тільки-но скошеного полевого жита.

Хутко вибрався Васильок у підпарубка. Між своїми перевесниками мав що-найбідовішим і що-найсильнішим. Всі дбали про те, як би йому врятувати і боялись на випадок бійки. А діти молодшого віку — ті уникали його. Своім постійним мовчанням він наганяв на них жах і вони тремтіли.

Хтось було каже з плачем своїй мамі:

Я пішла б (чи пішов) отуди, та боюсь — Васильок перестрине...

Матерям це було у пригоді. Коли виявляється в когось з дітей, хоч і немовний, непослух — треба було тільки їм на погрозу згадати німого, і зараз, в ту мить, за непослухом прийде покара...

Васильок був із себе вродливий. Проте, для братви, що молодча, він був тим, що на ниві просяній, чи то на городі — для сірих горобчиків, він не зовсім це вірно: горобці часто-густо без жодного остраху, з надійністю паливод сідають на голову невсипущому сторожу й подзьобують його своїми гострими дзюбиками у ганчірний, драаний лоб...

Люде родяться, люде старіють, а роки — тільки проходять...

І Григор уже став чималим.

І йому не було чого робити і лишалося на долю те, що і старшому братові: літом пасти худобу, а взимку рубати дрова і вивозити гній у поле.

Правда, крім цього він зумів і ще де що робити.

Так, наприклад це ж він — був робив всім дітям селянським клітки для пташок. І хто як не він, Григор, наділяв на селі всіх брилями? пасучи худобу серед житніх і пшенишних ланів він багато — багато сплітав їх і вони на розхвват забірались.

Що до цих вже штук він був-таки майстер.

І не те, щоб на тому якийсь зарібок мав, а так: на тютюн вистачало...

Дні такі маленькі.

Кожний день було можно накрити брилем, чи заперти в найменшу клітку.

А потім якось раптом сталося: дні стали великими, неосяжними, як поле, як сон і голубими на колір. Це помітили разом і Васильок і Григор.

Братам дні робилися болізно-довгими. Це може тому, що до них прийшла любов? Польова, Чабанська... так. І коли вже шукати справжньої причини зміни днів, то це без сумніву буде вона — любов. Любов була в образі дівчини Олити цю дівчину полюбили рівно тихою, німою любов'ю, як Васильок так і Григор. Пастух і підпасок.

Олиту брати бачили що дня. Ранком й увечері. Коли вона вигонила на вигін до череди свою полову корову і заганяла її з пасовиська.

Усміхалась. Без поняття складала пальці немов говорила про щось з німими.

Олита.

Звичайно, вона не знала, що вони її люблять і продовжували ще більш жартувати, розмахуючи на всі маніри руками.

І був:

Захований сум у серцях братів...

Але що робити? Який буде вихід найкращий?

Сидіти у полі біля череди й дивитись як тянуться нестерпимо — болізкі довгі дні?

Ні, аж це неможливе.

І Григор, як помолодший, і запальніший — він не захотів цього. Він рішив що краще буде — зійти, і — зійшов. Назустріч дням.

Лишився сам Васильок — з полем, чередою і тихою, німою, безнадійною любов'ю...

* * *

Три роки не було Григора.

А на четвертий: —

— Була осінь.

Боязкі заморозки ступали по землі сріблястим кроком. Це посланці далекої зими — приходили ранками і зникали кудись опівдні. Сонце забачивши гнєло їх геть і вони повертались назад, до зими, напевно з такою вістю: позиція сонця не зручна. Треба чекати. Ще люде копають картоплю, буряк. Ще не досить зів'яла, трава в полі, і німий Васильок, все також пасе череду, розкладаючи інколи ранками вогнища...

Тільки-но одного ранку розіклав Васильок вогника, щоб погрітись, як де-не-визьмись на очах виріс Григор.

Він ішов дорогою, забачив здаля череду і дим — взяв

Зв'язок ВУФКУ з Заходом.

Ромен Ролан,

Хлопчик
ріс бездоганно,
як і треба
рости польовій
людині.
В його тіло

Французький письменник. До 60-ти річного ювілею з дня народження.

вони вилізли під копами міць жнив, а на обличчя поклато тонку гречану росу. Очі були споріднені з небом, а руські кучері лежали на його плечах, немаче покоси, тільки-но скошеного полевого жита.

Мутко вибрався Васильок у підпарубка. Між своїми перевесниками він був що-найбідовішим і що-найсильнішим. Всі дбали про те, як би йому врятувати і боялись на випадок біжи. А діти молодшого віку—ті уникали його. Своїм постійним мовчанням він наганяв на них жах і вони тремтіли.

Хтось було каже з плачем своїй мамі:

— Я пішла б (чи пішов) отуди, та боюсь—Васильок перестріне...

Матерям це було у пригоді. Коли виявляється в когось з дітей, хоч якось, непослух—треба було тільки їм на погрозу згадати німого, і зараз, в ту мить, за непослухом прийде покора...

Васильок був із себе вродливий. Проте, для братви, що молодча, він був тим, що на ниві просяній, чи то на городі—для сірих горобчиків, бо він не зовсім це вірно: горобці часто-густо без жодного остраху, з завважливим паливод сїдають на голову невсипущому сторожу й подзьобують йому своїми гострими дзьобиками у ганчірний, драгий лоб...

Пасе Васильок череду.

Бо що йому було робити інше, як не пасти череду. Про це думав не тільки його батько. З ранку до вечора пасе Васильок, день-крізь-день, із року в рік. Що там він говорить німий з німою чередою—нікому невідомо.

І літку—у полі, біля череди, а прийде зима—Васильок з батьком—у полі або по людях поденно: викидає з хлівів кізяки і стелить худобі солому на ніч.

Вже дорослим він став. А пестливе ім'я—Васильок так і лишилось за ним, про те, як його називають люде, і чи має він взагалі яке небудь ім'я—це було абсолютно байдуже для нього.

* * *

Всім літ у Антонини не було дітей.

Це після Василька.

Вонах розквітлого жаху убивав запліднення в череві.

А на одинадцятому році Васильок побачив братика.

Побачив і усміхнувся.

Він був чорнявий, але гірший на вроду.

Але і цей, як Васильок прийшов у світ з тайною:

— Нікому ніколи не промовить ні єдиного слова й не хотіти нічого

Антонину остаточно добило горе.

Звіділь таке нещастя, і чим вона винна?

І що, коли ми нагадаєм про її сльози? Що, коли ми вкупі з нею почнемо плакати?

А полегкість все одно не прийде, а полегкість все одно не прийде...

Може воно й справді немає потреби про них говорити. Особливо тоді, коли горе безпомічне, коли безпорадне становище. Притім, їх такого багато у світі—сліз, і у кожного з нас є своє, хоч маленьке горе...

Чорнявого назвали Григором.

Цей був темним дном її повнослізної прірви, куди ніби камінь звалився його бідна мати.

Надаремне вона сподівалась, що найде утіху у другій своїй дитині...

* * *

А роки закручували і закручували свої весінні зелені кучері, умивали дощами, мінjali свою сніготкану білизну, завжди молоді, як він раніше і тепер—вічні мадрівники...

І мнjo людей вони.

Прекрасні в своїм стуканні, де всього байдужі, приходили з туманно-білими далі і знов пропадали, не скаавши нічого нікому.

Але що робити? Який буде вихід найкращий? Сидіти у полі біля череди й дивитись як тянуться нестерпимо-болізки довгі дні?

Ні, аж це неможливе.

І Григор, як помолодший, і запальніший—він не захотів цього. Він рішив що закріще буде—зійти, і—зійшов. Назустріч дням.

Лишився сам Васильок—з полем, чередою і тихою, німою, безнадійною любов'ю...

* * *

Три роки не було Григора.

А на четвертий:—

— Була осінь.

Боязкі заморозки ступали по землі сріблястим кроком. Це посланці далекої зими—приходили ранками і зникали кудись опівдні. Сонце забачивши гнало їх геть і вони повертались назад, до зими, напевно з такою вістю: позиція сонця не зручна. Треба чекати. Ще люде копають картоплю, буряк. Ще не досить зів'яла, трава в полі, і німий Васильок, все також пасе череду, розкладаючи інколи ранками вогнища...

Тільки-но одного ранку розіклав Васильок вогника, щоб погрітись, як де-не-взьмись на очах виріс Григор.

Він ішов дорогою, забачив здаля череду і дим—взяв і звернув. Довго

брати метали пальцями, усміхались, замислювались. Далі

Васильок побіг до одної ниви, де на

днях вибрав хтось картоплі. Хвилини

через десять він повернувся з повними

карманами, начиненими картоплями, що їх щедро залишив на ниві хазяїн.

Напекли. Смачно поїли. Відпочив

Григор. А ввечері з братом і чередою повернувся до дому.

Але, чи зрозуміє мати радість і біль своїх рідних синів? Вони дома метатимуть пальцями, а вона—Антонина, їх мати, буде себе почувати у перехресчуванні мечів їй не зрозуміти їх душ велетериних, так саме як може їм не збагнути її безпорадного горя.

Вони—два для бідної матері—дві темних німих скелі, і вона—мати між ними—живоє, скорботною хвилею...

Зв'язок ВУФКУ з Заходом.

Гермінія Цур Мюлен

німецька письменниця-комуністка, продала цими днями ВУФКУ сценарій «Зоряний прапор», за романом Lawrence H. Desberry «На берегах Гудзона»

Будинок Бобаджана.

„АЛІМ—кримський розбійник“—це для Ермолових і Ханжонкових була б досить екзотична тема для чергового випуску „Золотої серії“.

Алім—завзятий джигіт, але це не джигіт-розбійник, а народний герой—він бореться за права пригноблених—от тема картини, що випускає ВУФКУ.

Аліма любить нарід—кримські татари, його люблять не за силу й зручність, а люблять і шанують, як героя, що підняв своїх селян на боротьбу із слугами царату, на боротьбу з визискувачами татарської бідности руськими й „рідними“ поміщиками.

Алім, що бореться за волю революціо-

струється із Бобаджаном, що приїхав із Саррою Симферополью. Бобаджан пропонує Алімові працювати його. Алім згоджується.

Радісно вітають Аліма селяне. І тільки Алі-Бай побачивши Аліма, шаліє од злості й жадає, щоб селяни гнали його геть з села. Щільним колом оступивши Аліма, юрба селян у відповідь на це люто грозиться Алі-Баєві.

З шаленою злістю Алі-Бай кидається з кием на селян. Алім кличе селян до боротьби з гнобителями. З кием селян виходить гурток парубків і пристає до Аліма.

Будинок Бобаджана.

„АЛІМ—кримський розбійник“—це для Єрмолових і Ханжонкових була досить екзотична тема для чергового випуску „Золотої серії“.

Алім—завзятий джигіт, але це не джигіт-розбійник, а народний герой—він бореться за права пригноблених—от тема картини, що випускає ВУФКУ.

Аліма любить нарід—кримські татари, його люблять не за силу й зручність, а люблять і шанують, як героя, що підняв своїх селян на боротьбу із слугами царату, на боротьбу з визискувачами татарської бідности руськими й „рідними“ поміщиками.

Алім—це борець за волю, революціонер свого народу. Революційним рухом серед національних меншостей, надто серед татар, проводили Аліми.

Фільма Алім відрізняється від багатьох однотонних східних фільм будовою сюжету й розвитком сюжету, в такому освітленні вона оригінальна й не шаблонна.

Фільма малює добу до 1905 року. Побут кримських татар, гноблення, протести проти утиску.

Азамата, Алімового батька, за те, що він заступився за селян, над якими знущався багатий Ібрагім Мурза, розгніваний Мурза побив. Побачивши жорстоку розправу з батьком, Алім підпалює Мурзину садибу. Розлютований Мурза наказує вигнати сім'ю Азаматову з села. З цього часу 11-тилітній Алім запалав ненавистю до своїх поневолювачів.

Минули роки.... Алім виріс, змужнів. Алім працює на гербарні Алі-Бая. На гербарні панує непомірний визиск, гніт, сваволя хазяїна й його прикащиків. Робітника, Алімового сусіду по роботі, який не додивився, що шкура недобре вчинена, хазяїн налаяв; за це майстер б'є робітника, робітник впав у яму, де гаситься вапном, і попик собі лице. Обурений майстровим вчинком, Алім кидає в яму майстра і витягає звідти робітника.

За цей вчинок Алі-Бай посилає Аліма на село на польову роботу.

Злидні, гніт і така сама сваволя панують і на селі. Селянам, що роблять в Алі-Бая, видають тільки половину заробленого. Обурені цим селяне послають Аліма до Алі-Бая. Алі-Бая нема дома—він на бенкеті в Ібрагіма Мурзи.

Алім іде до Мурзи. На цій вечірці він стривається з Ібрагімом Мурзою, вони пізнають один одного. Ібрагім Мурза нагадує Алімові про те, що спіткало його батька, і судить Алімові те саме.

Алім обіцяє помститися йому за батька. Ібрагім Мурза обурений зухвальством Аліма, кинувся на його і вдарив батою у лице. Алім, як несамовитий, кидається на Мурзу, вириває в нього батога й починає бити Мурзу.

Сарра, Бобаджанова дочка, що була на цій вечірці, заінтересувалася Алімом.

Аліма за те, що побив Ібрагіма Мурзу, суд присудив у тюрму на 6 місяців. В тюрмній камері Алім зустрічається з селянським революціонером Петровським. Від нього він знає, що не тільки татарських, а й руських селян так само гноблять їхні поміщики. Одсидівши призначені 6 місяців, Алім виходить з тюрми й

Татарські селяне на роботі в Алі-Бая. Праворуч — Ібрагім Мурза.

Сарра — дочка Бобалжана.

що обіцяв,—помститися за батька, помститися Ібрагімові Мурзі. Вночі прокрадається він у дім Мурзин.

Змішався Мурза від такого несподіваного гостя. Обеззброївши й звязавши Ібрагіма, Алім бере собі найкращу зброю, коня й скаче в ліс. Алім ловить поміщиків, кулаків, відбирає в них гроші й роздає вбогим.

Справник, який намагається вловити Аліма, приїхав на село й наказує приставити Аліма живого, чи мертвого, в противному разі загрожує штрафом у 500 карб. і нахваляється спалити село. Довідавшись за це, Алім дає селянам 500 карб. заплатити штраф.

Надзвичайно ловкий, Алім несподівано завітав до справника. Обеззброєний справник повертає гроші, що взяв був в селян. Розлютований такою зухвалістю Алімовою, справник рішає ввіймати його.

Алім Другий, бандит, якого прогнав від себе Алім, грабує селян, і багато-хто, не знаючи різниці межі цими двома Алімами, вважають Аліма за грабіжника.

Довідавшись про це, Алім ловить Аліма Другого і на очах селян втинає йому вуха, щоб він своїм однаковим ім'ям не неславив його—безвухий Алім різнитиметься від його виглядом.

До справника пристає безвухий Алім і помагає йому ловити Аліма. Алім, втомився боротися самотою, знемігся й зневірився в своїх силах. Проїздячи лісом, Ібрагім Мурза бачить сонного Аліма і вже збирається вбити його, але в цей час Сарра, взнавши, де Алім, поспішає до нього.

Побачивши, що Мурза цілиться в Аліма, вона стріляє і вбиває Мурзу. Та тут нагоджується справник, і в нерівній боротьбі Аліма ранено. Знесиленого, що сходить кров'ю, Аліма спіймано.

Настав день суду. Свідки—селяне говорять, що Алім помогав убогим і нічого злого вони від його не зазнали.

Палкими оплесками вітає публіка останнє слово Аліма.

Суд оголосить вирок завтра, при зачинених дверях.

Цей ночі Сарра, давши хабара, пробирається в тюрму й помагає Алімові втекти. Втеча невдачна—вартівий, помітивши їх, стріляє й ранить на смерть Сарру. Сарра вмирає в очах Аліма. Збентежена варта стріляє навздогін Алімові. Тяжко поранений грядом куль, втративши рівновагу, він падає в ріку. Бурхливий потік несе тіло Алімове.

Легенди, що ще не замовкли в Криму, татарський журналіст-письменник Імчі-Омер поклав в основу сценарія цієї фільми.

Щоб запобігти долі, яка мусить спіткати картину, що неввірно відбиває історичне минуле, побут і звичаї східних народностей, керувати художньою, історичною й етнографічною частиною постановки запрохано тов. Боданінського.

Кримський музей дуже радо згодився допомогти постановці, давши для тимчасового користування кіно-фабриці багато історичних меблів, килимів, посуду й т. и.

Сценарій розглянув Кримнаркомос і рекомендував його до постановки, як правдиво історично витриманий.

Сара — дочка Бобаджана. Вонаді — Алім — ватажок партизанський гонить Аліма — розбійника. Перестрілка справника з Алімом.

Селяне обурені на Алі-Бая й його приспівників. Вони вбивають управителя Алі-Бая. Алі-Бай спішно шле листа до губернатора й просить покарати Аліма рішає покінчити з Алі-Баем.

Дізнавшись про намір Аліма, Сара впадає в жах. Вона не ходить до Алі-Бая, бо йому загрожує небезпека — Алі-Бай розпочав озброєними людьми.

В сутичці з Алі-Бая сторожею Аліма ранений в руку. Алі-Бай вбитий. Дізнавшись, що прийшли козаки, Алім із своїми повстанцями йде в ліс. В його загоні бандит-грабіжник, що зветься Алімом Другим. Взнявши це, Алім проганяє його.

Прогнаний бандит рішає мститися Алімові. Стрінувшись із козацьким загном, він веде його до табору Алімових повстанців. Козаки оточують Аліма.

Алім знову попадає до Києва до тюрми. Там він знову стривається з Петровським і разом з ним, за допомогою Київської революційної організації, втікає з тюрми.

Алім знову в Криму. Згадуючи останню розправу справника з селянами, що пішли було за ним, він рішає боротися й терпіти один.

Звістка, що Алім втік з тюрми, віднаркою облітає весь Крим. Алімові треба зброї. Він рішає виконати

тивши їх, стріляє й ранив на смерть Сарру. Сара вмирає в очах Аліма. Збентежена вата стріляє навздогін Алімові. Тяжко поранений грядом куль, втративши рівновагу, він падає в ріку. Бурхливий потік несе тіло Алімова.

Легенди, що ще не замовкли в Криму, татарський журналіст-письменник Імчі-Омер поклав в основу сценарія цієї фільми.

Щоб запобігти долі, яка мусить спіткати картину, що невірною відбиває історичне минуле, побут і звичаї східних народностей, керувати художньою, історичною й етнографічною частиною постановки запрохано тов. Боданінського.

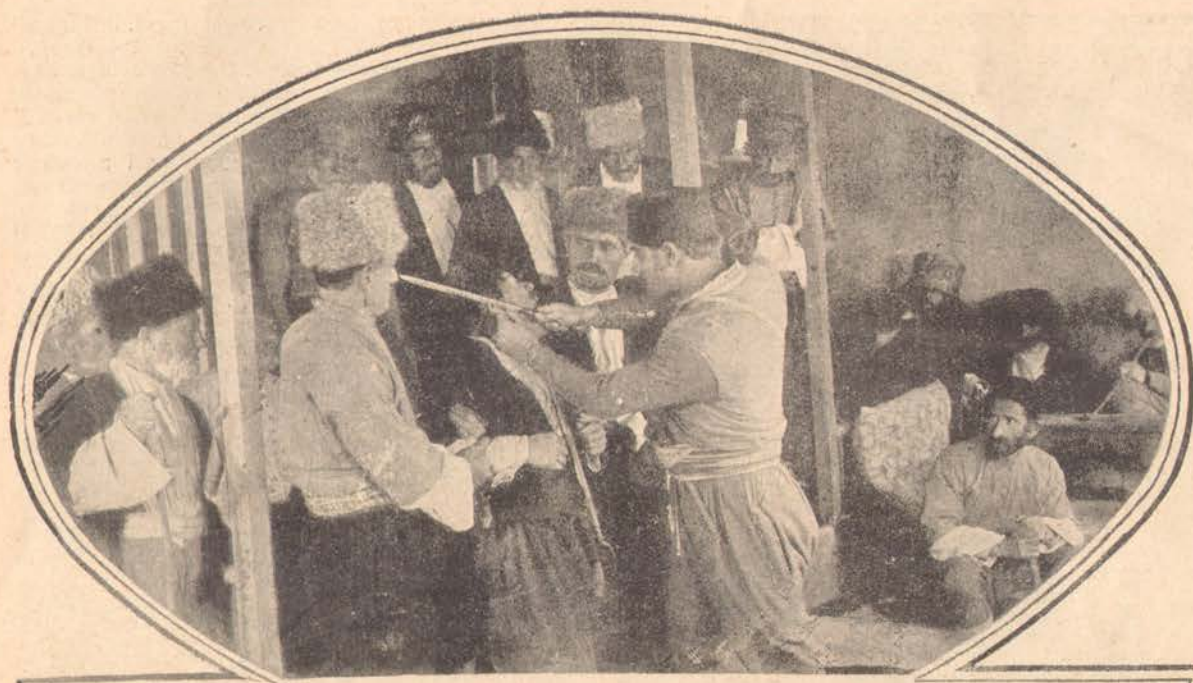
Кримський музей дуже радо згодився допомогти постановці, давши для тимчасового користування кіно-фабриці багато історичних меблів, килимів, посуду й т. и.

Сценарій розглянув Кримнаркомос і рекомендував його до постановки, як правдиво історично витриманий.

Картину ставить режисер Тасик.

Знімає оператор Лемке. Ролу Аліма грає народний артист і танечник Кримської Респ.

публіки—Хайрі, якого не раз вже фото-графовано в татарських кіно-фільмах.

Знімки роблено на Ялтинській кіно-фабриці, в Бахчисараї, на Аю-Дазі, на Чатир-Дазі й в інших місцях Криму.

Крим має свою історію і не тільки історію татарських нападів на Україну, не тільки історію гаремів і кав'ярень, а й справжню, величню історію боротьби за визволення пригноблених.

Картима «Алім» має відбити цю боротьбу.

Зверху: Алім ловить Аліма-розбійника і на очах селян відрізує йому вуха, щоб він не неславив своїм розбійницьким ім'ям—ім'я Аліма-ватажка партизанської бригади.

Нижче: Надзвичайно ловкий Алім несподівано завітав до справника. Обозброєний справник повертає гроші, які взяв був в селян.

В Симферопольській в'язниці Алім зустрічається з революціонером Петром Ським.

Його розмови ще більш запалюють Аліма почуттям помсти до гнобитих татарських селян.

Алім на суді палко обвинувачує експлуататорів.

сподівано завітав до справника. Обозброєний справник повертає гроші, взяв був в селян.

В Симферопольській в'язниці зустрічається з революціонером Петруським.

Його розмови ще більш запалили Аліма почуттям помсти до гноблених татарських селян.

Алім на суді палко обвинувачує експлуататорів.

ХУДОЖНИК

Рудольф Шліхтер

Картини Рудольфа Шліхтера серед німецьких робітників відоміші, ніж його ім'я.

На плакатах, в робітничих газетах гнівними запитаннями стають вони перед пролетаріатом, що на вулиці вчиться науки революційної свідомості. І як ніхто не цікавиться автрами народніх пісень, що стають справжньою творчістю маси, так ніхто не цікавиться й питанням, чиєму пензлеві належать малюнки-газла, що картають гнилизну сучасних владарів.

Рудольф Шліхтер один із тих, хто з пролетаріатом іде проти пануючої класи і малюнками своїми кидає йому межі очі всю ненависть та призирство пригноблених.

Рудольф Шліхтер — портретист. Але не той портретист, що малює портрети для прикраси прийомних своїх замовників. Ні, його портрети це портрети — характеристики. Шліхтер у своїх картинах — портретах нещадно виявляє перед глядачами всі найменші таємниці душі буржуа, для нього ясна психологія ситих потилиць, м'ясистих лап рабовласників, нафарбованих уст та похотливих персів їхніх жінок, усіх тих, хто виріс в атмосфері безсоромного грабіжа та насильства.

капіталістичної машини люде. Мати, що за-для заробітку кількох копійок кидає дитину на призволяще, а дитина росте, як звір, дитина, що її вище буржуазне коло обзиває потім „кретином“.

Ось „Гамбург“ — барикади і труп борця за право бути людиною, труп переможеного — сьогодні, переможця — завтра.

Картини Шліхтера вічні. Зараз вони заклик, а для визволених поколінь лишаться назавжди безсторонніми свідками героїчної боротьби пролетаріату.

* * *

В невеличкій редакції сатиричного журналу компартії завжди можна побачити Рудольфа Шліхтера. Цьому журналові Шліхтер віддає свій великий талант і енергію.

Навколо журналу об'єдналася вся та невелика група художників, що, не вважаючи на німецьку реакцію, продовжує працювати в компартії і своїми художніми роботами бичує сучасну буржуазію.

Разом з Шліхтером там беруть участь: Гросс, Отто Дікс і бельгієць Мазреель: з письменників — Еріх Мюзам. Таке блискуче сполучення талантів робить з журналу могутнє знаряддя пропаганди, популярне і в широких колах позапартійних німецьких робітників.

Роботи Шліхтера та Гросса мають не тільки величезне агітаційне значіння, а й велику художню цінність. Обидва вони шукали виходу з замкнутого кола естетського мистецтва, разом пройшли через дадаїзм й експресіонізм, щоб прийти до мистецтва, цілком підкореного класовим інтересам німецького робітника. І саме це надає їхнім роботам художньої сили й повноти.

На тлі сучасного підпаду німецьк. мистецтва вони виділяються яскравою плямою і продовжують ту традицію соціальних художників, викривателів і революціонерів в німецькому мистецтві

Але, нарівні з розпухлими від ситоти підприємцями, він малює і нещасних жертв цієї атмосфери отрути та вбивств, проституцію, кубла роспусти, зневажання почуття й тіла тих, хто в очах буржуа є не люде, а товар.

Ось „Сім'я пролетаря“ — спотворені колесом

Рудольф Шліхтер

Підприємець

висть та призерів пригноблених.

Рудольф Шліхтер — портретист. Але не той портретист, що малює портрети для прикраси прийомних своїх замовників. Ні, його портрети це портрети — характеристики. Шліхтер у своїх картинах — портретах нещадно виявляє перед глядачами всі найменші таємниці душі буржуа, для нього ясна психологія ситих потилиць, м'ясистих лап рабовласників, нафарбованих уст та похотливих персів їхніх жінок, усіх тих, хто виріс в атмосфері безсоромного грабіжа та насильства.

„Класове лице“, „Підприємець“, — хіба це не правдиві портрети?

мазрель: з письменників — Ерх Гроссман. Таке обличчя сполучення талантів робить з журналу могутнє зняряддя пропаганди, популярне і в широких колах позапартійних німецьких робітників.

Роботи Шліхтера та Гросса мають не тільки величезне агітаційне значіння, а й велику художню цінність. Обидва вони шукали виходу з замкнутого кола естетського мистецтва, разом пройшли через дадаїзм й експресіонізм, щоб прийти до мистецтва, цілком підкореного класовим інтересам німецького робітника. І саме це надає їхнім роботам художньої сили й повноти.

На тлі сучасного підпаду німецьк. мистецтва вони виділяються яскравою плямою і продовжують ту традицію соціальних художників, викрикателів і революціонерів в німецькому мистецтві, що її почали т.т. Кольвіц і Вілле. Але молоде покоління рішучіше і звільнилося від соціал-демо-

На мітингу.

кратичних ілюзій старого покоління, а Шліхтер гостро й нещадно картає сучасне капіталістичне суспільство. Його малюнки своїм значінням, як документи, що характеризують епоху, своїм сатиричним піднесеним тоном, — можна зрівняти тільки з роботами Дом'є.

Шліхтер дає малюнок гострий і простий, в якому реалізм сполучено з виразністю, що лишилася від експресіонізму.

Шліхтер цікавий також, як ілюстратор, і деякі книжки його звернули на себе серйозну увагу німецьких художніх кол.

Він гостро і влучно схоплює дух книги особливості побуту і одягу різних країн та народів. Його ілюстрації до Брет-Гарта і О. Генрі стали класичними. Шліхтер сам оповідає, що почав свою художню діяльність з ілюстрації до романів з пригодами. Останнім роком Шліхтер дав ілюстрації до роману з руської революції „Нижин Сибіряк“ і до „Острову скарбів“ Стивенсона.

По весні цього року Шліхтер збирається зробити подорож по Радянському Союзові. Треба сподіватись, що наслідком цієї подорожі буде альбом художніх нарисів з життя й побуту нашого Союзу.

Мати.

Вулиця.

в ескімосів

Лов наваги

ПО ВСЬОМУ побережжю північної Америки розташувалось типічне плем'я — ескімоси, або як вони себе називають просто: люд.

Головним джерелом існування ескімосів являється море.

Рослинність там дуже бідна. За винятком моху, різних корнів та ягід — більш ніщо не росте. І ці рослинні продукти є тільки приправою до їхньої головної страви — м'яса.

Улюблене м'ясо — оленя.

На мєрі вони полюють на тюленів, моржів і в великій кількості ловлять рибу, різного роду.

Тюлень задовольняє всім потребам ескімоса. Так, ескімос, окрім того, що вживає м'ясо його на харч — ще шие одіж із шкури, жиром світить, а кістки йдуть на різні вироби.

Одіж, як у чоловіків, так і в жінок майже та сама: широкі міхові рукавиці, миски і мішко зав'язуються внизу, щоб вода не

Шкури білих лисиць

кому" значіння газети. Йому здавалося чудом, що країна білої людини така велика та, що через це неможливо в усякий час дня піти до сусіднього намету і взнати новини, що вас цікавить. „Палкий“ здивувався:

— Після твоїх оповідань у мене утворилось таке вражіння що ви, мабуть, у вашій країні так самісінько глитаєте ці говорять (він хотів сказати літери), як ми м'ясо північних оленів.

Я вже задалегідь склав собі запитання, що їх хотів йому запропонувати і наводжу коротенький витяг з мого щоденника. „Розкажі мені що-небудь про вашу релігію: у вас вірите? — запитав я, і всі глядачі, що сиділи

навколо нас, відповідали мені хором, так, що я насилу міг розібратися. „Палкого“: „Ми не віримо ні в віщо, ми більш усього боїмося Нуліюка“.

„Хто ж ця Нуліюк“?

Тяжко було дістати певну відповідь. Нуліюк — маленька дівчина, яка живе в наметі.

По ВСЬОМУ побережжю північної Америки розташувалось типічне плем'я — ескімоси, або як вони себе називають просто: люд.

Головним джерелом існування ескімосів являється море.

Рослинність там дуже бідна. За винятком моху, різних корнів та ягід — більш ніщо не росте. І ці рослинні продукти є тільки приправою до їхньої головної страви — м'яса.

Улюблене м'ясо — оленя.

На мєрі вони полюють на тюленів, моржів і в великій кількості ловлять рибу, різного роду.

Тюлень задовольняє всім потребам ескімоса. Так, ескімос, oprіч того, що вживає м'ясо його на харч — ще шие одіж із шкури, жиром світить, а кості йдуть на різні вироби.

Одіж, як у чоловіків, так і в жінок майже та сама: широкі міхові штани, що входять у чоботи і міцно зав'язуються внизу, щоб вода не проходила.

Сорочка теж міхова, з башликом. А инколи в женщин штани і сорочка — це одно ціле.

Дітей матері носять не на руках, а для того є спеціальні мішки за плечима...

Ескімоси дуже даровите плем'я. Їхня культура по зрівненню з тими умовами суворого життя, можна сказати удосконалена:

Вони гарно малюють і вирізають на кістках. Їхня різьба далеко розповсюджена серед первісних народів і виявляє велику силу в мистецтві.

Вони люблять казки, співи, танки, не дивлячись на ті тяжкі умови їх існування і сіре оточення.

Подорож Амундсена з Гренландії до Аляски

Незадовго до від'їзду я розмовляв зі старшим рода Ікінліком, чи „Палким“. Під час розмови нас оточила величезна юрба цікавих. Не легко мені було вяснити „Пал-

кому“ значіння газети. Йому здавалося, що країна білої людини така велика і через це неможливо в усякий час дня піти сусіднього намету і взяти новини, що написані в „Палкий“ здивувався:

— Після твоїх оповідань у мене утворюється таке вражіння що ви, мабуть, у країні так самісінько глитаєте ці говорючі олені (він хотів сказати літери), як ми м'ясо північних оленів.

Я вже заздалегідь склав собі запитання, що їх хотів йому запропонувати і наводив коротенький витяг з мого щоденника. „Розкажі мені що-небудь про вашу релігію: у вас вірите? — запитав я, і всі глядачі, що були

навколо нас, відповідали мені хором, так, що я насилу міг розібратися. „Палкого“: „Ми не віримо ні в віщо, ми більш усього боїмося Нуліюк“.

„Хто ж ця Нуліюк“?

Тяжко було дістати певну відповідь.

„Палкий“ ледве перекрикував натоп. „Нуліюк — маленька дівчина і через те, що ніхто не хотів про неї піклуватися, її просто взяли і вбили“.

„Нуліюк“ була з човна в Збожеволівшині роспачу, вона спробувала ухопитися за човен рукою, але відрубали палець, не було більше сил, щоб ухопитися за човен, вона пішла до моря і оселилася у водяному дуплі. Вона обернула морську звірку того часу вона щастяється всім, бо має владу над ринами, серед яких живемо. Тим-то ми боїмося і її ми боїмося“.

— „Чого ви боїтесь“?

— „Ми боїмося повороту померлих людей“, — відповідав „Палкий“.

— „Хіба люди обертаються в духів коли помирають“?

— „Ні, тільки ті, що не слухають повітів, бо душа виходить з тіла“.

— „Коли душа виходить з тіла“?

„Палкий“ показав головою і усміхнувся“.

Потрошать оленя біля Номи (Аляска)

Під час наваги цілими днями простоюють
ліни прорубу, чекаючи на здобич.

У північній Алясці що-року потрошать багато ведмедів, сало яких дуже ціниться.

...навісі наваги цілими днями простоюють
біля прорубу, чекаючи на здобич.

...роду. Він не міг зрозуміти, як у людини
може бути стільки цікавості.

... Душа залишає тіло жінок через
... днів після їхньої смерті“, сказав він
... — „тіло ж чоловіків—через чотири

... „І це ті духи, яких ви боїтеся“?

... „Шлий світ наповнено духами, деякі
... малі, як бджоли і комарі, другі
... як скелі і викликають у нас жах“.

... „Що ви робите, коли люди уміра-

... „Коли людина близька до смерті, усі
... в його оселі викидаються геть і всі
... повторюють: „ось він умірає,
... ось він умірає“. Коли умірає близька люди-
... чоловік, то три дні треба сидіти дома.
... ж жінка, то 4 дні. У ці дні не можна
... працювати, не можна зчищувати з рами
... не можна умиватися і зачісуватися,
... не можна ськати вошей. І коли заповіти
... скінчилися, небіжчика лишають
... в будинкові, або наметі і переходять
... нову оселю, щоб нічого не пристало від
... жиноти“.

... „Куди йде душа після того, як вона лишає тіло“?
... творця на лобі „Палкого“ дуже загострилася. Ніколи ще йому не
... так смішно.

... „Коли люди вмирають“,—говорив він повільно своїм глибоким голо-
... вони переселяються у царство неба і місяця та продовжують свое
... життя на цих вічних полях. Їх вікна можна бачити з землі, це—зірки,
... завжди, ми знаємо про мертвих дуже мало. Ми не думаємо, що люде
... продовжуються зі смертю“.

... „Що ви розумієте під словом „душа““?

... „Палкий“ голосно розреготався і дуже здивував, що навіть і цього
... не знаю.

... „Щось таке не зрима, що робить тебе людиною,“ відповів він дуже
... зривно.

— А ти знаєш що небудь про життя після смерті?
— Нічого іншого, крім того, що люди після смерті лишаються тим
самим, чим були за життя. Старі не робляться молодчими, молоді не
старіють, а діти не стають дорослими.

Тут розмова припинилася, бо всіх покликали обідати.
Коли пізно у вечорі від'їждав відділя, я знав, що ніколи не забуду
цього народу, і коли в саях, запряжених собаками, їхав далі у вухах
у мене звучала ескимоська пісня: „Я здаюю ранок, пізнього літа ранок,
коли я побачив схід сонця над хвилями. Вздовж морського берега північні
олені з блискучими шкуралі п'ють свіжу воду, а пустотливі оленята бав-
ляться коло них“. Моє серце билося в унісон цій великій, дикій, ваблячій
країні і лососями, що плавають проти течії.

Одеський роб-сель-театр імени В. Блакитного

В періодичній пресі декілька разів вже проскакували інформаційні відомості про працю Одеського пересувного роб-сель-театру ім. В. Блакитного, велика культурна робота якого знаходить зараз відгук серед широких мас селянства та робітництва Одеської округи. Організація цього театру — це чи не перша на Україні серйозна спроба шляхом культурного єднання робітників міст — укріплити на ділі змичку міста з селом.

На протязі всього 2-х місяців праці цього театру на районах Одещини — наслідки цієї праці вже зараз можна назвати величезними. Театр проводить не тільки театральні вистави, — він являється живим інструктором театральної, хорової, та іншої культурної справи на селі, він організує розмови на сучасні теми, улаштовує „живу газету“, студіює новий побут села, записує народні пісні, то-що.

Селянство зрозуміло велику вагу для себе такої організації і з великим ентузіазмом приймає „свій театр“, своїх працівників, — робота яких йому не тільки близька, але й корисна. Безчисленні привітання, одзиви, адреси, що їх за короткий час театр має в своєму активі, врешті червоний прапор, піднесений театрові Тарасо-Шевченківським районом, не тільки свідчать про те, що селянство як слід оцінює працю своєї культурної організації, але й показує всім, яка велика потреба в подібних організаціях у нашому селі.

Репертуар театру не громоздкий, пристосований до скорого й легкого пересування, складається із п'єс: „Овеча криниця“, „Гайдамаки“, „97“, „Комуна в степах“, „Сорочинський ярмарок“.

За 1 місяць роботи театр пропускає більш десяти тисяч глядачів, чому головну увагу театр звертає на незаможника та батрака, більшість яких, за їх бідністю, дає теж змогу попасти в театр безплатно.

Група акторів Одеського робітничо-селянського театру ім. тов. В. Блакитного

Театр організовано Одеською політосвітою при енергійній участі дууючого Політосвітою тов. Клочка. Художньою роботою театру керує артист тов. Предславич. Петро Сидоренко

На другий день „свободи“

і з великим ентузіазмом приймає „свій театр“, своїх працівників, — робота яких йому не тільки близька, але й корисна. Безчисленні привітання, одзиви, адреси, що їх за короткий час театр має в своєму активі, врешті червоний прапор, піднесений театрові Тарасо-Шевченківським районом, не тільки свідчать про те, що селянство як слід оцінює працю своєї культурної організації, але й показує всім, яка велика потреба в подібних організаціях у нашому селі.

Репертуар театру не громоздкий, пристосований до скорого й легкого пересування, складається із п'яти: „Овеча криниця“, „Гайдамаки“, „97“, „Комуна в степах“, „Сорочинський ярмарок“.

Театр організовано Одеською політосвітою при енергійній участі дулючого Політосвітою тов. Клочка. Художньою роботою театру керує артист тов. Предславич.

Група акторів Одеського робітничо-селянського театру ім. тов. В. Блакитного

На другий день „свободи“

(До двадцятиріччя з дня розстрілу лейтенанта Шмідта).

18 жовтня 1905-го року.

Севастопольські робітники і матроси тисячним натовпом рушили до тюрми визволити політичних в'язнів. Їх, безбройних, зустріли бойовими пострілами. Кривавий підсумок — 6 забитих перед брамою тюрми, шість перших жертв царської „воли“.

Сумно було в Севастополі 20-го жовтня, в жалібні тони прибрало місто в той день.

Майдан біля міської лікарні залито народом. Суцільною масою, сумні звуки флотського оркестру, рушила процесія. Порядок підтримує варта з робітників і матросів.

Худ. Паргамонов. «На севастопольському кладовищі 20 жовтня 1905 р.»

На старому севастопольському кладовищі серед сумних кипарисів, вирито свіжі могили. Похоронний кортеж зупиняється.

Починаються промови.

Сталевим голосом, серед мертвої тиші виголошує Шмідт свою промову — приноситься присяга.

Біля труни слід творити одні молитви. Хай уподобляться молитві слова любимої святої присяги, що я її хочу принести разом з вами.

.. Ми повинні заспокоїти збентежені душі померлих.

Присягаємось їм в тому, що ми ніколи не уступимо нікому жодної п'яді завойованих нами людських прав. Присягаємось.

Присягаємось їм в тому, що всю роботу свою, всю душу, саме життя ми положимо на втілення нашої волі. Присягаємось.

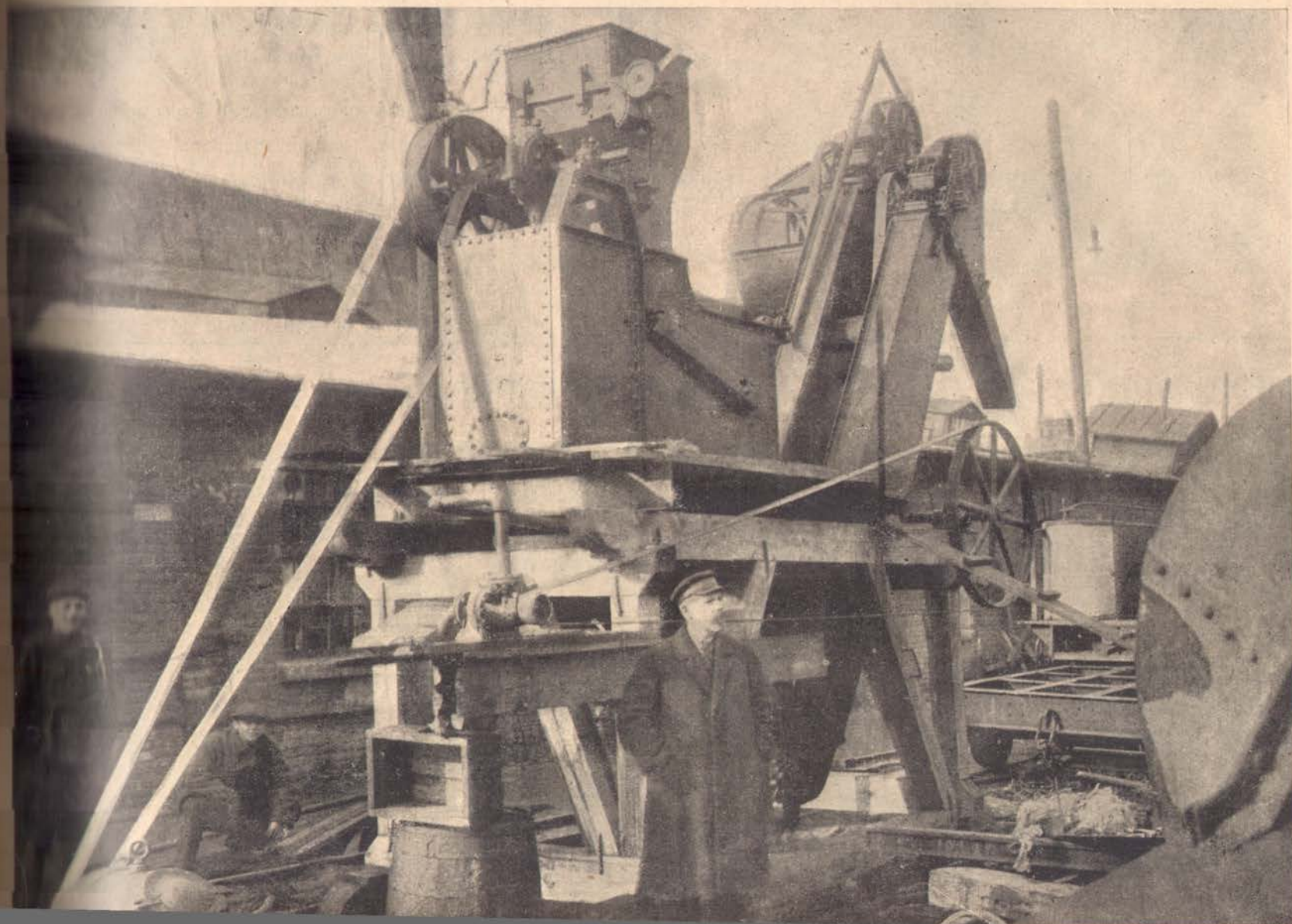
Присягаємось їм в тому, що свою віру в справедливу громадську роботу ми всю віддамо для щастя і вільності робочого неможливого люду. Присягаємось.

Присягаємось їм в тому, що між нами буде ні єврея, ні вірменина, ні поляка, а ми всі віднині будемо рівні, вільні громадяни великої вільної Росії...“

Вражіння було надзвичайно сильне. 10-тисячний натовп після кожної присяги кричав „присягаємось“. Було чути ридання.

На другий день, 21-го жовтня, в дві години ранку лейтенанта Шмідта було з наказу команданта фортеці адмірала Чухніна заарештовано і одвезено на панцерник „Три святителі“.

НОВИНИ НАУКИ ТА ТЕХНІКИ

Тов. К. П. Харченко біля винайденої ним машини.

Велике досягнення техніки в галузі поліпшення якості вугілля

Інженер-конструктор К. П. Харченко винайшов породовидільчий прилад для промивання антрациту.

Цей винахід є найціннішою вкладкою в справі збагачення вугілля і являє собою новий метод мокрого механічного збагачення вугілля взагалі. Це є закінченим досягненням збагачення антрацитового вугілля.

Конструйовану за завданням машину для промивання антрациту установлено на шахті № 10 Сніжнянського Рудоуправління (Донбас) і пущено в експлуатацію. Цей прилад робить виділення породи з антрациту завдовжки від 12 мм до 25 міліметрів, одержуваного безпосередньо з сортировального графіту. Виділення породи з антрациту зазначеної величини це робить в даному разі, взагалі ж, виділення породи може бути яких завгодно величини.

Працюючи на принципі, заснованому на різниці форми і удільної ваги антрациту і породи, машина зменшує попільність з 19% до 5% і одночасно встановлює такі основні відмінні її властивості:

1. Короткий процес виділення, що закінчується на довжині 0,6% породи.
2. Відсутність проміжних продуктів.
3. Велика продуктивність приладу біля 400 пудів на годину, в порівнянні з робочою площею приладу, рівною 0,42 кв. метра.
4. Втрачається води на прилад не більше як 150 відер на годину.
5. Циркуляція води та виловлювання жухелиці відбувається в самому приладі.

Зазначені вище відмінні особливості утворюють самі собою конструкцію і всю звязану з нею установку дуже невеличких розмірів, цілком придатну до нинішніх сортировочних установок без особливих для цього розширень останніх, і це робить зазначені установки цілком доступними по ціні для нашої, порівнююче дрібної, вугляної промисловости.

Враховуючи позитивні наслідки робіт першої машини для промивання антрациту установлюється можливість виділення породи зазначеним способом, не говорячи вже про дрібніші сорти антрациту, з сорту кращого і ціннішого, так званого генераторного сорту, завбільшки від 25 міліметрів до 500 міліметрів, в останній час він називається експортним сортом. Не на всіх копальнях удається дістати його із звичайного вугілля, здебільшого його дістають через дробління плитного сорту, винищуючи, таким чином, досить цінний сорт антрациту.

Враховуючи вище-зазначене стане зрозумілим, яку величезну вагу має для Союзу цей винахід, що здатний, крім всього вищого, дати експортні якості генераторному сортові, що дістається з звичайного антрациту, допомагаючи тим завоюванню зовнішнього вугляного ринку — постачаючи його дешевим, красивим на вигляд товаром.

До перелічених і без того чималих можливостей поліпшення якості твердого горючого матеріалу за допомогою цього винаходу, треба ще додати, що цей винахід є незамінним в разі виділення лупця з коксового вугілля.

А. Компанієць.

СУБМАРИНА НОВОГО ТИПУ

В Америці інженером В. Орловським винайдено новий тип підводного човна. Ось що пише про це винаходець.

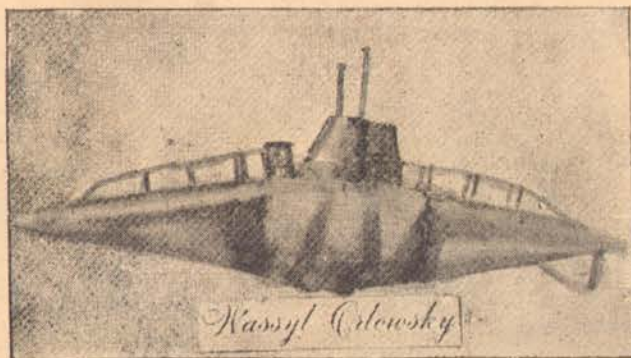
„Новобинайдена субмарина (підводний човен) має зробити цілковитий переворот у мореплаванні. Вона стане у великій пригоді науці й торгівлі, так само змінить і характер майбутніх війн“.

Винахідник назвав свій винахід „живою субмариною“, бо ця субмарина не залежатиме від приміхів моря, тиснення води й т. и.

„Нова субмарина матиме значіння не тільки для війни, вона придасться й для торговельних зносин. А тому, що вона може підняти ваги вдесятеро більше, ніж важить сама, можна буде, маючи такі субмарини, повитягати з дна моря пароплави, що лежать там, потоплені давно. Нова субмарина поринатиме на таку глибину, яку досі й не мріяно.“

Користуючися новою субмариною, можна буде вивчити флору й фауну морської до самого дна моря.

Досі, коли з субмариною ставалося нещастя, псувалася якась частина її, вийти живим з неї було майже неможливо. Хто був на субмарині, ставав навіки „власністю моря“. На новій субмарині цього боятися нічого, вона збудована так, що, в разі нещастя, люде—у водолазній одежі—можуть виринути з води.

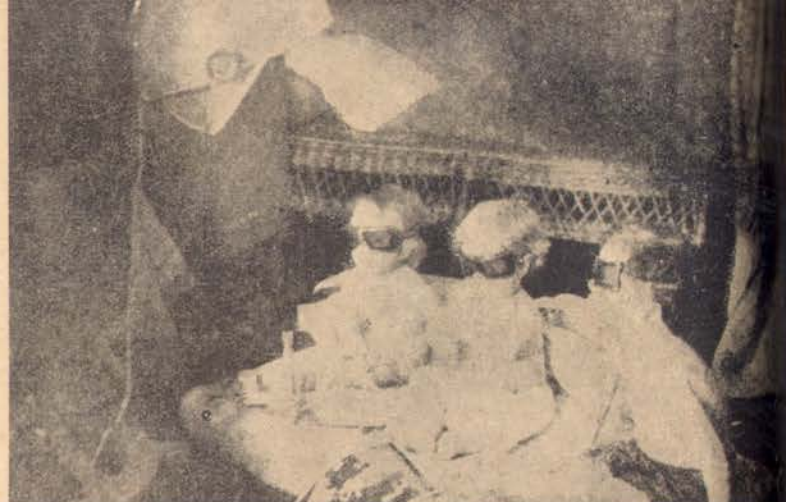

Субмарина інж. В. Орловського.

ЦІЛЮЩІ ВЛАСТИВОСТІ УЛЬТРА-ФІОЛЕТОВОГО СОНЯЧНОГО ПРОМІННЯ

Лікарня для дітей-рахітиків, що лікуються сонячним та ультра-фіолетовим промінням за методом д-ра Стенбока.

Лікарня для дітей-рахітиків, що лікуються сонячним та ультра-фіолетовим промінням за методом д-ра Стенбока.

Недавно д-ри Нью-Йоркського Університету Хесс і Стенбок зробили дуже цінний винахід.

Вони знайшли, на основі своїх дослідів та спостережень, що ультра-фіолетове сонячне проміння вилікує рахіт або, так звану, золотуху.

Ця хвороба поширена скрізь, крім тропічних країн, де рахітиків не буває.

Рахітизм буває чере те, що в нашій їжі бракує кальція і фосфору, потрібних для кісток.

Але є ще інша причина цієї хвороби, а саме: нездатність тіла використовувати як слід кальцій та фосфор з їжі.

І от ультрафіолетове сонячне проміння помагає організмові рахітика засвоювати з їжі все, що потрібне для зміцнення кісток.

Вчені гадають, що ультрафіолетове проміння впливає не просто на тіло рахітика, а збуджує до діяльності де-які річовини в животній і рослинній ткани.

Ці річовини, що їх потім розносить по всьому тілові кров, і дають силу боротися з хворобою.

Крім того, з дослідів Стенбока та Хесса виявилось, що де-які продукти—рослинне і молочне масло, яйця—під впливом ультрафіолетового проміння теж здобувають цілющу силу проти рахітизму, так наче б на хворого безпосередньо впливали ультра-фіолетовим промінням.

Між иншим, масло, старанно закубрене, зберігає свою цілющу властивість протягом багатьох місяців.

Вияснено також, що риб'ячий жир через те й корисний рахітикам, що тріска їсть організми, які живляться морськими водорослями.

Ці ж водорослі увесь час перебувають під впливом ультра-фіолетового сонячного проміння.

Але в наших північних країнах сонячне проміння падає під білорізом, ніж у тропічних країнах, через те у повітрі пропадає значна частина ультрафіолетового проміння.

Курява і дим в містах ослаблюють вплив сонячного проміння, а скло у вікнах зовсім не пропускає його.

Ось чому рахітизм особливо поширений в великих центрах, де діти мало бувають на свіжому повітрі, на сонці.

Д-р Хесс дав наочні докази чудесного впливу сонячного проміння саме о півдні на хворих дітях, що убиває в їхніх організмах бактерії.

Що ж до ультрафіолетового проміння штучного світла, то воно безумовно має більшу цілющу силу, ніж сонячне проміння, навіть у чистому лянському повітрі.

Діти рахітики, що їх д-р Стенбок лікував ультрафіолетовим промінням кварцових ламп, починали хутко поправлятися і—через де-який час лікування—зовсім одужували.

Кажучи про свої досліді, д-р Стенбок зазначав: „Без ультрафіолетового проміння немає кісток“.

Значить, треба скрізь поширювати новий метод лікування рахітизму, треба, щоб рахітикам давали продукти, які де-який час побудуть під впливом ультрафіолетового проміння.

А найголовніше—треба, щоб рахітичні діти, що по великих містах живуть без чистого повітря і сонячного світла, могли б лікуватися ультрафіолетовим промінням кварцових ламп.

Рахітичні й здорові курчата.

ВУФКУ

ВУФКУ

**ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ФОТО-КІНО
УПРАВЛІННЯ В НАЙБЛИЖЧИЙ
ЧАС ВИПУСКАЄ ВЕЛИКИЙ
ХУДОЖНІЙ ФІЛЬМ**

**А
Л
І
М**

(БАТАЖОК КРИМСЬКИХ ПАРТИЗАНІВ)

АЛІМ

(БАТАЖОК КРИМСЬКИХ ПАРТИЗАНІВ)

З ЖИТТЯ КРИМСЬКИХ ТАТАР, ІХ
БОРОТЬБИ ПРОТИ ПАНСЬКОГО ГНІТУ

Сценарій—ІМЧІ-ОМЕРА

Режисер—ТАСИК

Оператор—ЛЕМКЕ

ВСЕ

БАЧУ,

ВСЕ

ЗНАЮ

БО

60

ВСЕСВЕТ

ЧИТАЮ

ЗАКОРДОННИЙ ФІЛЬМ

Рясний кіно-врожай Гудівуда, цього весвітнього кіно-осередку, задовольняє мільйони глядачів усіх націй і ріжних переконань. Щороку тисячі достоту схожих одна на одну картин ширитьсь на світовому ринку. Тут ми містимо кілька моментів так би мовити стандартизованих складових елементів, що цілком характеризують суть закордонної кінематографії. Ось вони: чуло-вугла сантиментальність, міщанська трактовка, сексуальні

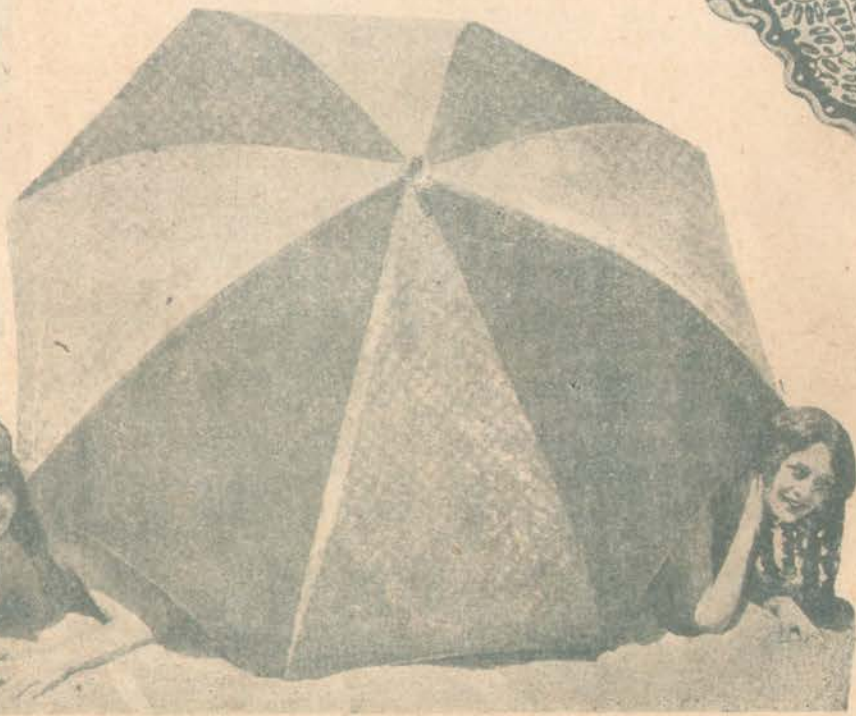

відносини і майстерно-любо, майже наївно змальована порнографія, неодмінний ковбой, ціла низка всяких тварин, та інші дрібниці міщанського побуту аж до самого Ісуса Христа. Всі ці теми давно відомі, нема вже репертуару цікавих сюжетів. Прикриті розкішною постановкою, красивим кадром, тепер повторюють те

Відносини і майстерно-любо, майже нативно змальована подорож, неодмінний ковбой, ціла низка всяких тварин, та інші дрібниці міщанського побуту аж до самого Ісуса Христа. Всі ці теми давно відомі, нема вже репертуару цікавих сюжетів. Прикриті розкішно постановкою, красивим кадром, тепер повторюються ті самі варіанти. А глядач дарма, що вередливий і звик до сюжетів з щасливим кінцем та добродійними героями, вимстає ситою, смачною поживою. Чудова технічна серія, сентиментальні гарніри, настоянка з поцелуями і усмішками п'янять його не на довго.

В
У
Ф
К
У

Всеукраїнське Фото-Кіно-Управління

НАЙБЛИЖЧИЙ ВИПУСК
ЯЛТИНСЬКОЇ КІНО-ФАБРИКИ

ГЕРОЙ М

А

Т

КОМЕДІЙНИЙ ФІЛЬМ

Сценарій **Константинівського** й **О. Золина**
Ставить картину режисер **Константинівський**
Він же в головній ролі „героя“ **Храпкіна**

А
Т
Ч
У